

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

Analýza české podcastové scény se zpravodajským obsahem

Analysis of the Czech podcast scene with news content

Bakalářská práce

Karolina Veselá

Vedoucí práce: Mgr. Věra Bartalosoá, Ph.D.

Olomouc 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na základě uvedené literatury vypracovala samostatně.

V Olomouci 28. 4. 2022

Karolina Veselá

Rozsah práce: 113 839 znaků včetně mezer

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Věře Bartalosoové, Ph.D. za podnětné konzultace a pozitivní motivaci. Stejně tak děkuji všem respondentům za jejich cenný čas a ochotu zúčastnit se rozhovorů, bez který by tato práce nevznikla. V neposlední řadě děkuji také rodině a přátelům za neutuchající podporu během studia.

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje české podcastové scéně se zpravodajským obsahem. V podrobné analýze poskytuje popis šesti populárních původních podcastů z produkce profesionálních zpravodajských organizací. Analýza se zaměřuje především na okolnosti vzniku vybraných podcastů, stanovený cíl pořadů, složení redakcí, volbu témat a respondentů, realizaci rozhovorů a postprodukci.

Annotation

This bachelor thesis focuses on the Czech podcast scene with news content. In a detailed analysis, it provides a description of six popular original podcasts produced by professional news organisations. The analysis focuses mainly on the formation circumstances of selected podcasts, the set goal of the shows, composition of the production team, choosing of topics and respondents, realization of interviews and postproduction.

Klíčová slova

Podcast; podcastová scéna; zpravodajství; zpravodajské podcasty; on demand; podcastové aplikace; RSS; streaming; mediální rutiny; Vinohradská 12; Studio N; Stopáž; Ranní brífink; Týdeník Respekt; Ptám se já.

Keywords

Podcast; podcast scene; news; news podcasts; on demand; podcast apps; RSS; streaming; media routine; Vinohradská 12; Studio N; Stopáž; Ranní brífink; Týdeník Respekt; Ptám se já.

Obsah

Úvod.....	7
1 Podcast a podcasting	9
1.1 Vymezení pojmu podcast	9
1.2 Rozhlas vs. Podcast	10
1.3 Historie podcastu	12
2 Technologické předpoklady	15
2.1 Technologie RSS	15
2.2 Streaming	16
3 Zpravodajské podcasty	17
3.1 Zpravodajství	17
3.2 Zpravodajské podcasty	18
3.3 První zpravodajské podcasty	18
4 Mediální rutiny	20
5 Metodika	23
5.1 Cíl výzkumu a výběr vzorku	23
5.2 Kvalitativní výzkum	24
5.3 Polostrukturované rozhovory	24
5.4 Stručný popis respondentů	26
6 Česká podcastová scéna se zpravodajským obsahem	30
6.1 Stručný popis vybraných podcastů	30
6.1.1 Vinohradská 12	30
6.1.2 Studio N	32
6.1.3 Stopáž	33
6.1.4 Ranní Brífink	35
6.1.5 Týdeník Respekt	36
6.1.6 Ptám se já	36
6.2 Příprava epizody	38

6.2.1	Rozdělení práce v týmu	38
6.2.2	Fáze a průběh přípravy podcastu	40
6.2.3	Výběr zpráv	42
6.2.4	Výběr tématu	42
6.2.5	Výběr respondenta	44
6.2.6	Rešerše a příprava obsahu rozhovoru	46
6.2.7	Podstata přípravy	49
6.3	Průběh nahrávání	50
6.3.1	Čas a místo nahrávání	50
6.3.2	Práce moderátora s respondentem	53
6.3.3	Podstata rozhovoru	54
6.4	Postprodukce	55
6.4.1	Postprodukční postupy	56
6.4.2	Stříhání rozhovoru a cílená délka	57
6.4.3	Sound design	60
6.4.4	Finální podoba epizody a publikace	62
7	Závěr.....	64
9	Seznam použité literatury.....	67
10	Přílohy.....	72

Úvod

Podle portálu podcastroku.cz, který od roku 2019 vyhlašuje nejpopulárnější české podcasty, 42 % dotazovaných ve věku 15–39 let neznalo v roce 2019 pojem “podcast”. O rok později v roce 2020 počet respondentů, kteří o tomto fenoménu neslyšeli, činí pouhých 6 %. V tomto roce dokonce již 51 % dotazovaných uvádí, že poslouchá podcasty alespoň jednou týdně.¹

Tento exponenciální růst zájmu o podcasty lze v posledních letech sledovat jak na straně posluchačů, tak přirozeně i na straně tvůrců. Každým rokem totiž vzniká stále více nových původních podcastů, na vlnu tohoto trendu nenasedají již pouze amatéři a jedinci, ale také velké mediální organizace a soukromé firmy. Jelikož jsou podcasty stále poměrně nová

a neprobádaná záležitost, nemají doposud ustálenou formu ani žánrové rozpětí. Poměrně úspěšným a oblíbeným formátem se však staly podcasty se zpravodajským obsahem. Narozdíl od zpravodajství v televizi, rozhlasu nebo v tištěné formě poskytují podcasty nejen možnost přehrát si je kdykoli a kdekoli, ale také během různých manuálních činností (uklízění, vaření, řízení aj.). Pro získání zpravodajských aktualit z tuzemska i ze světa tak už není nutné kupovat noviny nebo se v pravidelný čas usadit před televizí. Vystačí pouze vlastnit chytré zařízení s připojením k internetu.

Z výše uvedených důvodů vnímám potřebu se zpravodajskými podcasty zabývat. Jak již bylo zmíněno, podcast je stále poměrně mladým fenoménem, který budí velký zájem, zatím však není v odborných publikacích příliš zastoupen. Naopak se mu věnuje rostoucí množství odborných a diplomových prací z posledních let, ty se však obvykle zabývají technickými parametry podcastu, jeho výrobou, nebo podcasty s jiným obsahem a zaměřením.

Na následujících stránkách se tedy zaměřím na šest populárních podcastů se zpravodajským obsahem vydávaných profesionální zpravodajskou organizací, které jsou volně dohledatelné v podcastových aplikacích a v roce 2021 publikovaly alespoň 12 dílů, jejichž obsah je tvořen jako původní, nikoliv překlápaný. Základním cílem bude jejich podrobná analýza formy i obsahu, dílčími cíli poté to, jakým způsobem vybírají produkční

¹ Výzkum. Podcast roku [online]. Praha: Active radio a.s., [cit. 17.1.2021]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz/#vyzkum>.

týmy témata, podle jakého klíče volí hosty, jak se připravují na rozhovor, jak je rozdělena práce v týmu, jak pracují se sound designem nebo jakým způsobem jsou financovány. Podstatné budou také technické parametry jako délka pořadu, frekvence vydávání, způsob distribuce aj., které také pomohou poukázat u podcastů na charakteristické znaky, jejich rozdíly a panující trendy.

Jelikož jsou podcasty stále poměrně novým a neprobádaným fenoménem, podcast jako žánr nemá ustálenou formu, jednotlivé pořady se od sebe tedy značně liší. Jako jedna z nejvhodnějších metod pro tuto práci se ukázal být kvalitativní výzkum, konkrétně poté polostrukturované rozhovory. Ty budou vedeny buď pouze s moderátorem, nebo moderátorkou, pokud se na produkci významně podílí, tak také s editorem nebo editorkou. Podrobný popis analýzy rozhovorů je následně součástí šesté kapitoly této práce a skládá se ze stručného popisu vybraných podcastů, přípravy epizody, průběhu nahrávání a postprodukce.

1 Podcast a podcasting

V této kapitole se hodlám věnovat podcastu jako takovému. Nejprve bude tento termín pečlivě definován a vysvětlen. V následující podkapitole se zaměřím na společné a rozdílné prvky podcastů a rozhlasového vysílání, načež následují stručné dějiny vývoje podcastové scény.

1.1 Vymezení pojmu podcast

„Podcasting je technologie, která slouží k distribuci, příjmu a poslechu zvukového obsahu na vyžádání, který vytvářejí tradiční vydavatelé jako je rozhlas, vydavatelské domy, novináři a vzdělávací instituce (školy, odborná vzdělávací střediska), stejně jako nezávislí rozhlasoví producenti, umělci a radioamatéři.²

Termín podcast neoznačuje pouze mediální soubor, ale také daný pořad, který obvykle sestává ze série epizod. Jedná se o konvergentní médium, jež kombinuje zvuk, webovou infrastrukturu a přenosná mediální zařízení, specifický je pak svým způsobem distribuce.³ Lze jej totiž chápat jako distribuční kanál pro již existující obsah stejně tak jako nově vznikající druh mediálního obsahu.⁴

Poprvé se slovo „podcasting“ objevilo v roce 2004 v článku britského novináře Bena Hammersleyho, který vzhledem k narůstající oblibě mp3 přehrávačů, iPodů, weblogů a levných nebo bezplatných softwarů pro práci se zvukem předpověděl „nový boom v radioamatérství“. Ve svém článku poukázal také na audio rozhovory Christophera Lydona a na Audible.com – webovou stránku zaměřenou na mluvené slovo, oboje poskytující zvukový obsah bez reklam dostupný kdekoli a kdykoli.⁵ Právě tento aspekt – kdykoli a kdekoli – je pro pozdější úspěch a odlišnost od rádiového vysílání naprosto zásadní.

² BONINI, Tiziano. The „Second age“ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* [online]. 2015, 41/18, 21–30, s.21 [cit. 24.1.2022]. ISSN: 2014-2242. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5tl>.

³ Tamtéž.

⁴ MARKMAN, K., SAWYER, C. Why pod? Further Explorations of the Motivations of Independent Podcasting. *Journal of Radio & Audio Media* [online]. 2014, 21/1, 20–35, s.21 [cit. 25.1.2022]. DOI: 10.1080/19376529.2014.891211. Dostupné z: <http://bitly.ws/o7af>.

⁵ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s.143 [cit. 18.1.2022]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

Rok po zveřejnění Hammersleyho článku se slovo podcast běžně používalo pro označení nově vzniklé mediální platformy. O jeho popularitě svědčí také rozhodnutí ze srpna 2005 zařadit pojem do Oxford English American Dictionary.⁶ Slovo podcasting (a od něj odvozený podcast) vzniklo spojením anglického slova pro vysílání – broadcasting a názvu mp3 přehrávače iPod značky Apple.

iPod je s vývojem této nové technologie sice spjatý, podcasty lze však přehrávat i na jiných multimediálních zařízeních a počítačích. Jedná se tedy o zastřešující pojem pro jakýkoliv zvukový obsah, který lze z webových stránek stáhnout buďto manuálně, nebo automaticky prostřednictvím softwarových aplikací. Právě druhá varianta pomohla k podcastové revoluci a umožnila vznik nového média i terminologie. Zabezpečovala totiž posluchači pomyslné předplatné zvukových souborů (obvykle v mp3 formátu).⁷

1.2 Rozhlas vs. Podcast

Popularita podcastu stojí především na několika základních rozdílech, kterými se odlišuje od rozhlasového vysílání. Nejdůležitější z nich je ten, že podcast umožňuje posluchači rozhodovat o čase poslechu (tzv. poslech on demand⁸) a rovněž posluchači dovoluje se v čase vracet. Obecně obsahuje mnohem méně reklam,⁹ podle Nyreho a Ala-Fossiho umožňuje také větší participaci ve formě personalizované konzumace a taktéž poskytuje uživateli možnost stát se tvůrcem obsahu.¹⁰ Další odlišnost mezi rozhlasem a podcastem tkví v délce a frekvenci epizod. Délka konkrétních dílů daného podcastu se může velmi lišit, stejně tak nemusejí díly vycházet v pravidelnou dobu, jelikož se přizpůsobují rutinám jejich producentů.¹¹

⁶ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s.144 [cit. 18.1.2022]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

⁷ Tamtéž.

⁸ On-demand, čili na vyžádání – poskytování obsahu ve chvíli, kdy si jej zákazník vyžádá. (Cambridge Dictionary)

⁹ CROFTS, S., DILLEY, J., FOX, M., RETSEMA, A., WILLIAMS, B. Podcasting: A new technology in search of viable business models. *First Monday* [online]. 2005, 10(9), s.1 [cit. 24.1.2022]. DOI: 10.5210/fm.v10i9.1273. Dostupné z: <http://bitly.ws/o78y>.

¹⁰ NYRE, L., ALA-FOSSI, M. The Next Generation Platform: Comparing Audience Registration nad Participation in Digital Sound Media. *Journal of Radio & Audio Media* [online]. 2008, 15(1), 41–58, s. 51 [cit. 25.1.2022]. DOI: 10.1080/19376520801978142. Dostupné z: <http://bitly.ws/o78m>.

¹¹ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s. 156 [cit. 18.1.2021]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

Podle britské organizace The Radio Advertising Bureau se typ poslechu rozhlasových pořadů dělí na „obvyklý“ (habitual) a „diskrétní“ (discretionary). Pod pojmem „obvyklý“ je chápán příjem obsahu v době nejvyšší poslechovosti nebo jako kulisa, kdežto „diskrétní“ se odehrává ve volném čase jedince, který jej vnímá jako „poslechovou schůzku“. Podstatné je, že u podcastu si posluchač svůj obsah cíleně vybírá, a tak se dá předpokládat, že je ve srovnání s posluchačem „obvyklým“ pozornější a aktivnější. Na rozdíl od rádia si podcast může také pozastavit nebo přetočit zpět.¹²

Diference stojí také na straně tvůrce a jeho vztahu k posluchači. Ten se v případě podcastu pojí do jednoho, z příjemce se jednoduše může stát tvůrce a naopak. Zásadní je také odstranění jakési vyšší autority – „gatekeepera“, který rozhoduje o tom, kdo a co obdrží v éteru prostor.¹³ Podcasty a rádiové vysílání se odlišují také povahou svých obsahů. Rozhlasové pořady, které jsou nejčastěji stahovány jako podcasty, ne vždy odpovídají nejposlouchanějším pořadům vysílání.¹⁴

Základní vlastnosti rádia a podcastu jsou si však podobné. Oboje můžeme označit pojmem „intimní“, jelikož jej příjemce obvykle poslouchá sám a také jako „slepé médium“, které posluchači poskytuje větší prostor pro představivost, a tím mu dovoluje být v přijímání obsahu více aktivní.¹⁵ Podle Bottomleyho jsou také finanční modely, programové postupy, způsoby oslovování a technik vyprávění příběhů u online rozhlasových forem modelovány podle těch rozhlasových. Společné črty podle něj převažují nad rozdíly.¹⁶

¹² BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s. 147 [cit. 18.1.2021]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ BONINI, Tiziano. The „Second age“ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* [online]. 2015, 41/18, 21–30, s. 25 [cit. 24.1.2022]. ISSN: 2014-2242. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5tl>.

¹⁵ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s. 148 [cit. 18.1.2021]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

¹⁶ ARCENEUX, Noah. Sound Streams: A Cultural History of Radio-Internet. *Convergence. Journal of Radio & Audio Media* [online]. 2021, 28(2), 189–192, s. 1 [cit. 29.1.2022]. DOI: 10.1080/19376529.2021.1905928. Dostupné z: <http://bitly.ws/ocLh>.

1.3 Historie podcastu

Zárodky podcastingu lze pozorovat již v roce 2003, kdy na internetu vrcholilo období webového blogování. V této době se na blozích začaly objevovat také zvukové formáty označovány jako audioblogy, jejichž vznik byl podmíněn vývojem softwaru RSS (Really Simple Syndication nebo Rich Site Summary), který měl za úkol přispěvky na blozích, novinové titulky nebo jiný internetový obsah aktualizovat. Příjemci, kteří měli o tento obsah zájem, tak nemuseli aktualizace manuálně vyhledávat, software jim je poskytl automaticky. Průkopník této technologie Dave Winer přizpůsobil později software pro práci se zvukovými soubory.¹⁷

Jedním z prvních podcastových osobností se stal Adam Curry, který dříve působil v rozhlasu a v televizi. Jeho podcast Daily Source Code se formálně řídil tradičními rozhlasovými konvencemi jako je linearita pořadu, po obsahové stránce se však velmi odlišoval. Díky chybějící regulaci a cenzuře se mohly v podcastu objevovat vulgarismy nebo Curry mohl otevřeně mluvit o užívání marihuany. Pořad tak působil mnohem poutavěji, realističtěji a intimněji. Právě Curryho Daily Source Code poskytl vývojářům dostatečný prostor pro zdokonalení prvních softwarů, mezi které patřilo například fórum, na kterém mohli tvůrci zveřejňovat své podcasty. Je také zakladatelem webu Podshow.com, který díky reklamě dokázal jako první podcasty monetizovat.¹⁸

Příznivý vliv na popularitu podcastů měl také stále stoupající prodej iPodů a MMp3 přehrávačů, jejichž paměťová kapacita se díky vývoji zvětšovala na rozdíl od ceny, která s masovou produkcí mohla klesat. Oblibu nového média ilustruje raketový růst tvůrců například na platformě feedburner.com, kdy k 1. listopadu 2004 hostila webová stránka přibližně 212 podcastů, 10. ledna 2005 činil počet podcastů 1090, kdežto koncem srpna 2005 vyšplhalo číslo těchto pořadů na 13 782. Významným krokem k trvalému zabydlení se nového formátu na mediální scéně bylo přidání funkce podcastingu do softwaru iTunes od společnosti Apple Computer. Platforma tak poskytla majitelům Apple zařízení více než 3000

¹⁷ CROFTS, S., DILLEY, J., FOX, M., RETSEMA, A., WILLIAMS, B. Podcasting: A new technology in search of viable business models. *First Monday* [online]. 2005, 10(9), s.2 [cit. 24.1.2022]. DOI: 10.5210/fm.v10i9.1273. Dostupné z: <http://bitly.ws/o78y>.

¹⁸ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s. 152 [cit. 18.1.2021]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

podcastů ke stažení zdarma, tvůrcům podcastů poté platformu k jejich publikování.¹⁹ Také z tohoto důvodu vykazují podcasty podle Berryho známky disruptivní technologie²⁰, a stávají se tak značnou výzvou pro mainstreamová média. Tvůrce podcastu již nepotřeboval studio, vysílače nebo licence, cesta k producentovi se tak stala snadnější a přístupnější.²¹

Podle Boniniho se však podcast v posledních letech stává mainstreamovým a měl by být vnímán spíše jako digitální masové médium než pouhá alternativa k rozhlasovému vysílání. I přes to, že ze začátku pohlížela vědecká obec na podcast jako nástroj nezávislé komunikace, osvojila si jej také komerční a veřejnoprávní média jako rozhlas, televize či noviny. Od začátku se tedy podcast vyvíjel dvěma směry: amatérským neziskovým a komerčním.²²

Prvním subjektem, který zahájil denní podcasting a zároveň jako první stanice v Evropě vysílal na internetu byla národní komerční stanice Virgin Radio. Z ranního programu ve všední dny byla odstraněna hudební složka a takto byl program zpřístupněn pro stažení jako podcast. Tímto způsobem se Virgin Radio snažilo oslovit nové posluchače, najít si cestu k většímu, pozornějšímu publiku. Rádiové stanice vnímaly přirozeně stoupající oblibu podcastu jako hrozbu, poslechovost ve věku 16–29 let u takzvané „digi-life“ generace, čili generace vyrůstající v digitální době, totiž značně klesala. Tento jev připisuje Berry nejen komerčním reklamám a úzkému výběru skladeb, ale také předvídatelnosti a masovosti komerčních rádií, která vedla k přechodu mladších posluchačů k veřejnoprávním nebo streamovaným webovým stanicím a podcastům.²³

Od roku 2012 začíná podle Boniniho „druhý věk“ podcastingu, kdy se některé z amerických podcastů veřejnoprávního rozhlasu rozhodly osamostatnit a financovat

¹⁹ CROFTS, S., DILLEY, J., FOX, M., RETSEMA, A., WILLIAMS, B. Podcasting: A new technology in search of viable business models. *First Monday* [online]. 2005, 10(9), s. 2 [cit. 24.1.2022]. DOI: 10.5210/fm.v10i9.1273. Dostupné z: <http://bitly.ws/o78y>.

²⁰ Nová technologie, jež má prudký a zásadní vliv na již dříve existující technologie. (Collins English Dictionary)

²¹ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s. 145 [cit. 18.1.2021]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

²² BONINI, Tiziano. The „Second age“ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* [online]. 2015, 41/18, 21–30, s. 23 [cit. 24.1.2022]. ISSN: 2014-2242. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5tl>.

²³ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s. 148–149 [cit. 18.1.2021]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

pořady výhradně pomocí crowdfundingových platforem,²⁴ jako je Kickstarter. Především v USA sehrál veřejnoprávní rozhlas zásadní roli v nastolení popularity podcastové scény.²⁵ „Dnes se díky podcastingu veřejnoprávní rozhlas – obvykle jeden z ospalejších koutů médií – dostal do žhavého epicentra popkultury. Je to hlavně díky jedné věci: Serialu²⁶, Podcast o záhadných vraždách ze skutečného života, který produkuje This American Life, se loni stal celonárodní posedlostí. Během několika měsíců nasbíral více než 20 milionů stažení a díky tomu se podcasty staly jednou z nejzajímavějších oblastí rozvíjejících se médií“.²⁷

Vliv na stoupající popularitu nového média měly také stále častěji používané chytré telefony a sociální sítě, díky kterým se podcasty mohly dostat za hranice. Kombinace nových distribučních technologií (podcasting), moderních zařízení pro poslech (chytré telefony), zvukových sociálních sítí (Soundcloud, Mixcloud, Sreaker, ...) a crowdfundingových platforem (Kickstarter, Indie Go Go) položila základní kámen pro nezávislý trh s podcasty. Na rozdíl od prvních deseti let, kdy byly nejposlouchanější a nejstahovanější podcasty produkovány veřejnoprávními rozhlasovými stanicemi, je nyní množství podcastů financováno pomocí crowdfundingů, sponzorů a reklam.²⁸

²⁴ Způsob financování projektu na internetu, kdy se velké množství lidí skládá po malých finančních částkách (Cambridge Dictionary)

²⁵ BONINI, Tiziano. The „Second age“ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* [online]. 2015, 41/18, 21–30, s. 25 [cit. 24.1.2022]. ISSN: 2014-2242. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5tl>.

²⁶ Oceňovaný investigativní podcast tvůrců rozhlasového pořadu This American Life.

²⁷ CHAFIN, Chris. *Since 2004, This Small Team Has Been Crushing The Podcasting Competition*. Fast Company [online]. 2015 [cit. 25.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/o6SB>.

²⁸ BONINI, Tiziano. The „Second age“ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* [online]. 2015, 41/18, 21–30, s. 26 [cit. 24.1.2022]. ISSN: 2014-2242. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5tl>.

2 Technologické předpoklady

Jelikož se v případě podcastu jedná o elektronické médium, je nutné se alespoň stručně věnovat jeho technologickým předpokladům. V této kapitole budou popsány a vysvětleny technologie jako RSS a streaming, které byly a jsou pro fungování podcastů zásadní.

2.1 Technologie RSS

Od roku 2004, kdy se termín podcast začal běžně používat, jsou s ním spojeny dvě hlavní definice. První z nich je zvukový záznam na vyžádání, který lze stáhnout nebo streamovat a druhá – pořad ve stylu internetového rádia na vyžádání (on demand). Podle Hansena jsou obvyklé definice podcastu neúplné a příliš široké. Upozorňuje na faktor, jež byl z předchozích definic vypuštěn, kterým je technické hledisko. Podle něj lze podcast definovat spíše jako „kolekci stažitelných souborů v jakémkoli formátu poskytovanou s doprovodnými metadaty prostřednictvím otevřeného aktualizovatelného internetového kanálu, především RSS.²⁹

RSS známé jako Rich Site Summary nebo Really Simple Syndication bylo poprvé zveřejněno v roce 1999. Založeno na XML³⁰ bylo vytvořeno tak, aby na domovské stránce My Netscape byl automaticky aktualizován obsah z jiných webových stránek. Tato verze RSS byla několikrát aktualizována, pro vznik podcastů je však zásadní aktualizace RSS 0.92 Davea Winera a UserLand Softwaru z roku 2000.³¹

V praxi to znamenalo, že si uživatel do svého počítače stáhnul jednoduchý software, takzvaný podcatcher,³² a vložil do něj údaje o podcastu, který si přeje odebírat. Software poté sledoval RSS kanály vybraného podcastu a jakmile se objevila nová položka, stáhnul ji

²⁹ HANSEN, Samuel. The Feed Is the Thing: How RSS Defined PodcastRE and Why Podcasts May Need to Move On. In: *Saving New Sounds. Podcast Preservation and Historiography* [online]. Michigan: University of Michigan Press, 2021, 195–207, s. 195. DOI: 10.3998/mpub.11435021. Dostupné z: <http://bitly.ws/odk2>.

³⁰ Počítačový značkovací jazyk používán převážně k výměně dat mezi aplikacemi.

³¹ HANSEN, Samuel. The Feed Is the Thing: How RSS Defined PodcastRE and Why Podcasts May Need to Move On. In: *Saving New Sounds. Podcast Preservation and Historiography* [online]. Michigan: University of Michigan Press, 2021, 195–207, s. 198. DOI: 10.3998/mpub.11435021. Dostupné z: <http://bitly.ws/odk2>.

³² Podcatcher – software, který umožňuje okamžitě „zachytit“ všechny nové epizody daného podcastu. (Backtrack.fm)

na pevný disk počítače a dle volby přenesl do přehrávače. RSS kanál tak tvořil distribuční systém pro nově vytvořený, nebo již existující zvukový obsah.³³

2.2 Streaming

Po technické stránce lze streaming definovat jako přenos a vyhledávání digitálního obsahu, který je uložen na vzdáleném serveru.³⁴ Na rozdíl od stahování, u kterého se obsah trvale ukládá na pevném disku uživatelského zařízení, je obsah v případě streamingu pouze dočasně uchovávan ve vyrovnávací paměti.³⁵

Prvním mediálním odvětvím, které začalo streamování aktivně využívat byl rozhlas. Na přelomu druhého tisíciletí začalo stále více rozhlasových stanic zpřístupňovat svůj obsah na internetu, vznikaly ale také čistě internetové rozhlasové stanice. Přirozeně s tímto krokem začal streaming prostupovat i do hudebního odvětví, ve kterém nastal zlomový bod až v roce 2008 se spuštěním streamovací platformy Spotify, kterou později následovaly Tidal, Apple Music, YouTube Music a další.³⁶ Mnoho z těchto platforem, které se původně zaměřovaly na hudbu, začlenilo do svého obsahu také podcasty.

³³ BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162, s. 145 [cit. 18.1.2021]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

³⁴ Počítač, na němž jsou uloženy databáze přístupné jiným počítačům prostřednictvím sítě určené pro komunikaci. (Databáze Národní knihovny ČR)

³⁵ SPILKER, H. S., COLBJØRNSSEN, T. The dimensions of streaming: toward a typology of an evolving concept. *Media, Culture & Society* [online]. 2020, 42(7–8), 1210–1225, s. 2 [cit. 30.1.2022]. DOI: 10.1177/0163443720904587. Dostupné z: <http://bitly.ws/odo5>.

³⁶ Tamtéž.

3 Zpravodajské podcasty

Jelikož se v této práci hodlám zabývat zpravodajskými podcasty a v předchozí kapitole byl fenomén podcastu podrobně popsán, je na místě nyní vysvětlit a definovat pojem zpravodajství. Zásadním bude odlišit jej od publicistiky, s čímž se pojí také problematika objektivity. V druhé části této kapitoly stručně shrnu historii nejúspěšnějších zahraničních podcastů se zpravodajským obsahem.

3.1 Zpravodajství

Podle Trampoty je zpravodajství v dnešní době považováno za samostatný druh novinářské práce a také za specifický mediální žánr s vysokým statusem.³⁷ Osvaldová poté uvádí primární funkce zpravodajství informační a definiční. Úkolem zpravodajství je podle ní totiž aktuální události bez prodlevy zachycovat, popsat a předat, na rozdíl od publicistiky, která hledá příčiny a následky, vyslovuje stanoviska, komentuje a většinou již známé fakty zasazuje do souvislostí, čímž příjemcům usnadňuje se orientovat a utvářet si názor. „Nebo zjednodušeně – vztah mezi zpravodajstvím a publicistikou je vztahem mezi faktem a názorem na něj.“³⁸

Pojem zpravodajství může podle Osvaldové označovat také novinový oddíl nebo pořad v audiovizuálních médiích, který se informacím věnuje. V každé z těchto možností si však musí zachovávat přesnost, vyváženost, nepředpojatost, nestrannost, aktuálnost a srozumitelnost. Andrew Boyd, který se zabýval primárně televizním a rozhlasovým vysíláním, které je pro tuto práci relevantní, uvádí jako hlavní kritéria výběru témat důležitost, relevanci, význam, blízkost dané události, lidský zájem, bezprostřední dopad na příjemce a neotřelost.³⁹

³⁷ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 3. ISBN 80-7367-096-8.

³⁸ OSVALDOVÁ, Barbora. Zpravodajství a publicistika. In: *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2020, s. 15–16. ISBN 978-80-246-4612-1.

³⁹ OSVALDOVÁ, Barbora. Zpravodajství. In: *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2020, s. 22–24. ISBN 978-80-246-4612-1.

3.2 Zpravodajské podcasty

Podle výzkumu Pow Research Center z července 2021 konzumuje 23 % dospělých Američanů zprávy formou podcastů, ve věkové skupině 18–29 let je to dokonce 33 %.⁴⁰ Právě na nejmladší skupinu populace, která obecně konzumuje zprávy nejméně, by se měla podle Kleemans, Schaapa a Suijkerbuijka zpravodajská média více zaměřovat a události pro ně zatraktivnit. Jednou z metod, jak toho dosáhnout, je prezentace zpravodajských obsahů ve formě storytellingu čili vyprávění příběhu.⁴¹ Právě tyto narativní struktury lze pozorovat ve zpravodajských podcastech, tedy těch, které se věnují aktuálnímu dění. V kompozici pořadů je stále možné najít strukturu obrácené pyramidy, primárně ve způsobu řazení informací od nejobecnějších a nejpodstatnějších směrem k podrobnějším, podcasty však mnohem více ve srovnání s tištěným nebo rozhlasovým zpravodajstvím využívají chronologický vyprávěcí přístup.

Nejoblíbenějším subžánrem v rámci zpravodajských podcastů jsou rozhovory společně s jednorázovými narativními sériemi, přičemž denní zpravodajství nabývá stále více na popularitě. Newman a Gallo dále identifikovali tři podkategorie zpravodajských podcastů: mikro-bulletin o délce 1 až 5 minut, zpravodajské přehledy o délce 6 až 15 minut a hloubkové zprávy s délkou dvacet minut a více. Jejich výzkum také ukázal, že mnoho vydavatelů tištěných a online psaných médií se v podcastech zaměřilo na hloubkové analýzy a vysvětlování jednoho tématu, kdežto rozhlasová média sáhla spíše po tvorbě mikro-bulletinů a překlápění rozhlasových pořadů do podcastových aplikací.⁴²

3.3 První zpravodajské podcasty

V roce 2019 uskutečnila společnost Edison Research průzkum v americké populaci s názvem The Podcast Consumer (podcastový konzument), z něž vyplynulo, že druhým nejoblíbenějším tématem podcastů je po hudbě právě zpravodajství (news/information).

⁴⁰ WALKER, Mason. Nearly a quarter of Americans get news from podcasts. *Pew Research Center* [online]. 15.2.2022 [cit. 22.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/prYk>.

⁴¹ KLEEMANS, M., SCHAAP, G., SUIJKERBUIJK, M. Getting Youngsters Hooked on News. *Journalism Studies* [online]. 2018, 19(14), 2108–2125, s. 2 [cit. 22.3.2022]. DOI: 10.1080/1461670X.2017.1324316. Dostupné z: <http://bitly.ws/ps3o>.

⁴² NEWMAN, Nic and Nathan GALLO. News Podcasts and the Opportunities for Publishers. *Digital News Resport* [online]. 2019 [cit. 22.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/ps8X>.

Jako největší motivaci k poslechu podcastů uváděli poté respondenti „učení se nových věcí“.⁴³

Prvním deníkem, který v roce 2005 zprovoznil svůj podcast byl britský Daily Telegraph. Denně nabízel 3 články o délce 25–30 minut čtené redaktory nebo herci.⁴⁴ Ve stejné době spustil časopis New Scientist devítitýdenní zkušební období s podcasty obsahujícími zprávy a rozhovory. Ke tvorbě podcastu se v březnu 2006 připojil s celou sérií také deník The Guardian. Započal s produkcí denního zpravodajství a také týdeníku s politickou tematikou. Ve spojených státech byl poté v produkci podcastů na čele deník New York Times vydávající do roku 2011 deset podcastových pořadů.⁴⁵

Mezi jedny z nejlepších zpravodajských podcastů pro rok 2022 patří podle portálu FeedSpot, který pořady hodnotí podle relevance, nestrannosti, frekvence nových příspěvků, popularity na sociálních médiích a dalších⁴⁶ Global News Podcast, Sky News Daily, Up First a FOX News Radio a The Daily,⁴⁷ jež se stalo vzorem pro vznik mnohých podcastů se zpravodajským obsahem.

⁴³ The Podcast Consumer 2019. *Edison Research* [online]. Somerville: Edison Research [cit. 30.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/odtc>.

⁴⁴ KISS, Jemima. Telegraph launches audio news feed. *Journalism.co.uk* [online]. 2005 [cit. 24.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5wH>.

⁴⁵ BONINI, Tiziano. The „Second age“ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* [online]. 2015, 41/18, 21–30, s. 25 [cit. 24.1.2022]. ISSN: 2014-2242. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5tl>.

⁴⁶ About Feedspot Lists and Ranking. *Feedspot* [online]. © 2022 Feedspot, 21.10.2021 [cit. 31.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/oeHM>.

⁴⁷ Best 60 News Podcasts. *Feedspot* [online]. © 2022 Feedspot, 27.01.2022 [cit. 31.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/oeih>.

4 Mediální rutiny

Stejně tak, jako v jiných zpravodajských obsazích dochází i v případě podcastů k výběru témat a respondentů, kterým médium poskytuje ve veřejném prostoru pozornost. Z důvodu žádoucí konzistentnosti, vyváženosti, nezařaditelnosti a také vzhledem k neustálému časovému presu si média i novináři samotní vytvářejí jisté rutiny, které jim tyto požadavky pomáhají naplňovat.

Podle Trampoty je novinářská práce tvůrčí činností, vzniká však v rámci hierarchizované organizace, ve které se na pravidelné bázi opakují produkční procesy. Jelikož je novinář neustále pod časovým tlakem, je nutné, aby jeho postupy regulovala určitá pravidla čili ustálené rutiny. Ty Trampota definuje jako „pravidelné vzorce jednání zpravodajských organizací usnadňující kontrolu toku práce a umožňující zpracovávání v krátkém časovém horizontu nečekané události“.⁴⁸

Burton a Jiráček dále dodávají, že se rutiny objevují ve všech mediálních činnostech. Stejně tak je tomu i ve zpravodajství, které se ze své povahy může zdát nenaplánovatelné, má však také své zažitě opakující se metody, jak informace vybírat. Příkladem rutiny může být redakční porada odehrávající se na denní bázi, na které redakce prodiskutuje následný sběr a zpracování dat.⁴⁹

První empirické výzkumy fungování mediálních organizací lze hledat již ve 20. letech předchozího století. Svou pozornost směřovaly převážně na to, jakým způsobem jsou události do prezentovaných zpráv vybírány (koncept později pojmenovaný jako gatekeeping⁵⁰) nebo jakým redakčním pravidlům a kontrolám novinář v médiu podléhá (tzv. sociální kontrola⁵¹ v newsroomu).⁵² Podle Trampoty a Vojtěchovské je však důležité věnovat pozornost také hierarchii a uspořádání média, konkrétně rozhodovacím pravomocím, kritériím uplatňovaným při rozhodování a odlišnostem rozhodovacích vzorců u různých témat nebo žánrů. Dále je podstatné zkoumat kompetenci rozhodování čili do

⁴⁸ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 124. ISBN 80-7367-096-8.

⁴⁹ BURTON, G., JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL, 2001, s. 102. ISBN 80-85947-67-6.

⁵⁰ Proces regulující výběr informací v médiích.

⁵¹ Jeden z mechanismů socializace určující žádoucí a správné, nebo naopak deviantní chování ve společnosti.

⁵² TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ, M. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 72. ISBN: 978-80-7367-683-4.

jaké míry je na straně jednotlivců a kdy přechází do rukou seniorních členů redakce (čili tzv. vertikální hierarchie) nebo vedení média (horizontální hierarchie).⁵³

Jako další opakující se procesy v jednotlivých médiích uvádí socioložka Gaye Tuchman ve své knize *Making News* časové rozmístění redakčních porad v rámci dne, rozložení uzávěrek konkrétních rubrik, dále podle jakého klíče jsou vybrané události tříděny a poté zpracovávány, nebo jakým způsobem zjišťují novináři potřebné informace od svých informátorů.⁵⁴

K tomu, aby novináři dokázali vybrat vhodné události, používají zpravodajské hodnoty. Podmínky, které musí událost splnit, aby byla zpravodajsky zpracována, vyčlenili ve své studii z roku 1973 Galtung a Ruge. Některé z těchto podmínek jsou obecné a lze je aplikovat nejen na zpravodajství, ale na vnímání událostí obecně, jiné jsou více „kulturně vázané“ a lze je vztáhnout pouze k západnímu způsobu myšlení.⁵⁵ Seznam vyčleněných hodnot je následující:

- Frekvence, tedy časový úsek, ve kterém se událost odehrává. Událost, která se odehrála v řádu desítek minut nebo hodin má větší šanci stát se zprávou než událost déle trvající.
- Threshold čili práh pozornosti. Čím vyšší je intenzita události, tím větší šance je, že bude zpravodajsky zpracována.
- Jednoznačnost – událost nemusí být jednoduchá, ale rozsah možných významů by měl být omezený.
- Význam – kulturní blízkost události a relevance, tedy přímý vliv na život příjemce.
- Souznění – zprávou se pravděpodobně stane to, co si publikum přeje, aby se odehrálo.
- Překvapení, tedy nepředvídatelnost nebo výjimečnost události.
- Kontinuita – událost, která se v médiích již objevila má větší pravděpodobnost dalšího pokrytí než zpráva, o které se ještě neinformovalo.

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ HARTLEY, John. *Understanding news*. New York: Methuen, 1982, s. 75–77. ISBN: 0-415-03933-9.

- Kompozice nebo variace – vyvážení vybraných událostí zprávami z opačného spektra.
- Vztahy k elitním národům – o některých státech je informováno o mnoho více než o jiných.
- Vztahy k elitním osobám, které jsou reprezentativní a mají velký dosah.
- Personalizace – událost lze lépe prezentovat, pokud je možné ji vztáhnout ke konkrétní osobě.
- Negativita poutá pozornost, tedy čím negativnější událost je, tím větší je pravděpodobnost, že se stane zprávou.⁵⁶

⁵⁶ GALTUNG, J., RUGE, M. H. The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research* [online]. 1965, 64–91, 2(1). Dostupné z: <http://bitly.ws/qtqb>.

5 Metodika

V této kapitole bude následně popsán cíl, jaký si tato práce klade a také způsob výběru vzorku, který bude pro analytickou část stěžejní. Druhá a třetí podkapitola následně stručně popíše vybranou metodu i její praktickou realizaci.

5.1 Cíl výzkumu a výběr vzorku

Hlavním cílem této práce bude poskytnout ucelený popis vybraných českých podcastů se zpravodajským obsahem. Dílčími cíli bude poté zjištění okolností vzniku daných podcastů, složení redakce podílející se na tvorbě epizod, volba témat, respondentů a událostí, následný střih, editace a samotná podstata pořadů.

Uvedená kritéria výběru vzorku v Podkladu pro zadání bakalářské práce byla z důvodu nemožnosti realizace částečně upravena. Konkrétně výběr podle poslechovosti platformy Spotify z důvodu chybějícího žebříčku, jež by bylo možné citovat, byl zastoupen účelovým výběrem podcastů splňující následovné kritéria:

- podcast je z dílny profesionální zpravodajské organizace;
- jeho obsah je tvořen jako původní⁵⁷, nikoliv překlápený;
- podcast je volně dohledatelný a dostupný v běžných podcastových aplikacích;
- podcast v roce 2021 vydal alespoň 12 epizod;
- obsah podcastu je zpravodajského charakteru, přičemž je samotnými autory za zpravodajský, případně zpravodajsko-publicistický označován.

Pro účely této práce bylo osloveno celkem sedm tvůrců podcastů, z čehož se šesti (autoři podcastů Vinohradská 12, Studio N, Stopáž, Ptám se já, Týdeník Respekt a Ranní Brífink) se povedlo rozhovory realizovat. S autorkou a moderátorkou podcastu Checkpoint Jolanou Humpálovou se rozhovor z důvodu časového omezení nekonal. U ostatních podcastů byl osloven vždy moderátor a v případě, že se na pořadu podílel tak také editor.

⁵⁷ Zvukový pořad vytvořený a koncipovaný jako pořad na vyžádání, který není vázán na rozhlasový nebo televizní vysílací program. (Newman & Gallo 2019, s. 9)

5.2 Kvalitativní výzkum

Pro potřeby této práce byl zvolen kvalitativní přístup, a to hned z několika důvodů. Jak uvádí Hendl – ke kvalitativnímu výzkumu neexistuje jediný správný přístup. Typicky si však výzkumník vybere na začátku téma a vyvodí z něj základní výzkumné otázky, které lze během realizace ještě měnit nebo upravovat. „Z tohoto důvodu se někdy kvalitativní výzkum považuje za emergentní nebo pružný typ výzkumu“,⁵⁸ dodává. Právě pružnost výzkumu a možnost úprav v průběhu se vzhledem k nekonzistentní povaze zkoumaných subjektů jeví jako vhodná volba. Hendl poté přirovnává výzkumníka takového přístupu k detektivovi pracujícímu v terénu, který pomocí hledání a rozboru informací dochází k induktivním i deduktivním závěrům.⁵⁹

Sedláková dále uvádí, že kvalitativní přístup má ve výzkumu spíše interpretativní charakter, který zdůrazňuje proměnlivost sociální skutečnosti a má blíže ke zkoumání fenoménu na mikro úrovni.⁶⁰ Stejně jako v této bakalářské práci je podle Sedlákové u tohoto typu výzkumu zacházeno s měkkými daty, jež obvykle nabývají podobu delších slovních výpovědí nebo zápisů. Ke zkoumanému jevu se přistupuje holisticky, výzkumník má snahu uchopit jej komplexně včetně jeho kontextu. Jelikož ve výsledku poskytuje kvalitativní výzkum velké množství údajů, redukuje počet zkoumaných subjektů.⁶¹

5.3 Polostrukturované rozhovory

Jak již bylo zmíněno výše, kvalitativní metoda výzkumu a konkrétně rozhovory byly pro tuto práci zvoleny z důvodu dostatečné flexibility, individuálnímu přístupu ke zkoumanému subjektu a komplexnosti výsledného zjištění. Sedláková popisuje výzkumný rozhovor jako „specifickou, uměle navozenou sociální situaci, která vzniká na popud tazatele“.⁶² Silverman dále poukazuje na to, že rozhovor jako nástroj pro sběr dat

⁵⁸ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, s. 50. ISBN: 80-7367-0402.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014, s. 48. ISBN: 978-247-9641-3.

⁶¹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014, s. 51. ISBN: 978-247-9641-3.

⁶² Tamtéž.

není neutrální, ale aktivní vzájemné působení výzkumníka a informanta, během něhož jsou utvářeny významy.⁶³

Nejčastěji využívanou metodou kvalitativního přístupu bývá podle Sedlákové polostrukturovaný nebo také semistrukturovaný či řízený rozhovor, který je kombinací standardizovaného a nestandardizovaného dotazování. Jelikož si výzkumník předem stanoví seznam otázek, které hodlá všem informantům položit, bývá tato metoda označována za rozhovor s návodem, a to i přes to, že během rozhovoru mohou být připravené otázky doplněny nebo upraveny. Stejně tak výzkumník nepokládá znovu otázky, na které respondent již dříve odpověděl, a naopak má prostor se spontánně doptávat a reagovat na výpovědi informanta. Výzkumné otázky jsou tak podle Sedlákové rozděleny na dvě kategorie – primární, čili ty připravené předem a sekundární nebo sondážní, na které se výzkumník spontánně během rozhovoru doptává.⁶⁴

Všichni vybraní respondenti byli původně osloveni pomocí e-mailů. Vzhledem k nepříznivým okolnostem (ruská invaze na Ukrajinu, přestup redakce do jiného média) bylo zastižení většiny informantů komplikované, někteří byli tedy osloveni svými kolegy, nebo byla místo e-mailu navázaná komunikace na platformě Twitter. První dva rozhovory s tvůrci podcastů Stopáž a Ranní Brífink proběhly osobně v redakcích, ostatní vzhledem k časové vytíženosti respondentů byly na jejich žádost realizovány online pomocí platform Google Meet nebo Zoom.

Jak již bylo dříve zmíněno, vzhledem ke zvolené metodě polostrukturovaných rozhovorů byl předem sestaven soubor otázek, které byly mírně poupraveny a přizpůsobeny konkrétním respondentům a jejich podcastu. Pořadí otázek bylo přibližně dodržováno až na výjimky, kdy respondent odpověděl na ještě nepoloženou otázku v jedné z předchozích odpovědí, nebo na jeho výpověď přirozeně navazovala jiná otázka. Některé podstatné nebo zajímavé poznatky vyplynuly až během realizace rozhovorů, a tak nebyly všem tvůrcům položeny zcela identické dotazy. Dále také část respondentů nedokázala zodpovědět dotaz týkající se poslechovosti podcastů, tyto informace byly tedy následně

⁶³ SILVERMAN, David. *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*. London: Sage, 2001. ISBN 0-761-96865-2.

⁶⁴ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014, s. 211. ISBN: 978-247-9641-3.

poskytnuty zaslánými e-maily. Všechny rozhovory byly nahrány a později doslovně přepsány.

5.4 Stručný popis respondentů

Lenka Kabrhelová

Lenka Kabrhelová (1977) je absolventkou Fakulty sociálních věd na Univerzitě Karlově. V letech 2002–2006 působila v české redakci BBC World Service, od roku 2008 poté jako zahraniční zpravodajka Českého rozhlasu v Rusku, 2013–2017 následně ve Spojených státech. Je držitelkou novinářské Ceny Karla Havlíčka Borovského a ceny Českého literárního fondu, v roce 2017 pak obdržela prestižní novinářské ocenění Nieman Fellowship na Harvardově univerzitě, kde se během následujícího roku zabývala polarizací médií a vztahy střední Evropy k Rusku a Spojeným státům. Je spoluzakladatelkou zpravodajského podcastu Českého rozhlasu Vinohradská 12, který v letech 2019–2022 moderovala. Od dubna 2022 moderuje zpravodajský podcast Seznam Zpráv s názvem 5:59.

Barbora Sochorová

Barbora Sochorová je absolventkou Fakulty sociálních věd a Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy. Působila jako editorka a producentka zpravodajského podcastu Českého rozhlasu Vinohradská 12, v dubnu 2022 přešla společně s původním týmem pořadu do Seznam Zpráv, kde nyní zastává stejné pracovní pozice.

Rozhovor s bývalými tvůrkyněmi Vinohradské 12 proběhl 23. 3. 2022 ve 13:00 vzdáleně pomocí platformy Zoom. Délka celého rozhovoru činila necelých padesát minut.

Filip Titlbach

Filip Titlbach (1993) je absolventem gymnázia v Sokolově, studoval také žurnalistiku na Filozofické fakultě Univerzity Palackého, studium však nedokončil. Již na střední škole působil v Sokolovském deníku a v roce 2021 obdržel cenu pro regionální žurnalisty Visegrad Local Press Awards. V roce 2014 založil v Olomouci studentské rádio UP AIR, později pracoval v olomoucké redakci Mladé fronty DNES a v Českém rozhlase Olomouc. V roce 2015 přešel do pražské redakce Českého rozhlasu, v 2018 poté do redakce stanice Radia

Wave, kde moderoval pořad Kvér. Od září 2019 je členem nezávislého média Deník N, ve kterém moderuje zpravodajský podcast Studio N. V roce 2018 byl oceněn Sdružením pro rozhlasovou tvorbu, v roce 2019 zvítězil ve dvou kategoriích rozhlasové přehlídky Report a jeho autorský podcast Studio N byl v letech 2020 a 2021 nominován v anketě Křišťálová lupa.

Rozhovor s Filipem Titlbachem proběhl 23. 3. 2022 v 18:00 na platformě Zoom a délka rozhovoru činila necelou hodinu.

Jan Kordovský

Jan Kordovský (1988) ukončil své studium středoškolským vzděláním. Od roku 2018 pracuje v médiích, konkrétně v Seznam Zprávách, kde se věnuje primárně podcastům. Je tvůrcem a moderátorem podcastu Stopáž a také členem tvůrčího týmu Šťastného pondělí.

Hana Němečková

Hana Němečková (1990) je absolventkou Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. V letech 2011–2015 působila jako redaktorka online webu Hospodářských novin [IHNEDE.cz](https://ihned.cz), 2015–2019 poté jako redaktorka a social media specialistka v časopise Forbes, pro který psala newsletter Forbes Espresso. Za ten v roce 2018 obdržela Křišťálovou lupu v kategorii Obsahové inspirace. Od září 2019 pracuje na pozici vedoucí digitálních projektů v Seznam Zprávách a jako šéfredaktorka se podílela na podcastech České podsvětí a Černá čísla.

Rozhovor s moderátorem a editorkou podcastu Stopáž se konal 1. 3. 2022 v redakci Seznam Zpráv. Nahrávka rozhovoru činí přes třicet minut, nezahrnuje však přivítání, prohlídku redakce a rozloučení se s tvůrci.

Jana Klímová

Jana Klímová absolvovala studium na České zemědělské univerzitě. V letech 1992–1993 působila jako ekonomická redaktorka Zemských novin, následně pracovala šest let v Hospodářských novinách. Od roku 1999 byla členkou redakce Mladé fronty DNES, kde se opět zabývala ekonomickými tématy. V roce 2014 přešla do redakce časopisu Respekt, následně působila jako redaktorka investigativního týmu Radiožurnálu a analytička Českého rozhlasu. Od září 2019 vede jako zástupkyně šéfredaktora domácí zpravodajství

Hospodářských novin. Je držitelkou Ceny Karla Havlíčka Borovského (2011) a Ceny Ferdinanda Peroutky (2018).

Rozhovor s Janou Klímovou proběhl 1. 3. ve 13:00 v redakci Hospodářských novin a byl zaznamenán nahrávacím zařízením. Délka pořízeného rozhovoru je necelých čtyřicet pět minut, neobsahuje však přivítání, prohlídku nahrávacího studia a rozloučení se.

Hana Řiřicová

Hana Řiřicová vystudovala v Praze publicistiku na vyšší odborné škole a mediální studia na vysoké škole. Na stanici Radio Wave Českého rozhlasu, kde stále moderuje kontaktní pořad Volej, působila jako slovesná dramaturgyně a projektová manažerka. Zasedá v porotě ilustrátorského festivalu LUSTER, je součástí dramaturgické sekce multižánrového festivalu Luhovaný Vincent a během pandemie se podílela na přípravě rozhovorové série pro web Respektu s názvem „Jak se máte?“. V současnosti je autorkou a moderátorkou podcastu Týdeník Respekt.

Rozhovor s Hanou Řiřicovou proběhl 6. 3. 2022 ve 14:00 na platformě Zoom. Délka rozhovoru činí přes třicet minut.

Marie Bastlová

Marie Bastlová je absolventkou Fakulty sociálních věd a Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Začínala jako sportovní redaktorka serveru [Lidovky.cz](https://lidovky.cz), později působila jako redaktorka Lidových novin. Od 2008 zastávala místo parlamentní zpravodajky a později politické reportérky Hospodářských novin a v roce 2011 obdržela ocenění Novinářská křepelka. Od roku 2015 působila jako politická analytička Českého rozhlasu Plus, později však přešla do Radiožurnálu, kde v letech 2017–2020 moderovala pořad Dvacet minut Radiožurnálu. Za rozhovory pro tento pořad obdržela v roce 2019 Novinářskou cenu. Od května do prosince roku 2020 byla moderátorkou diskusního pořadu CNN Prima News s názvem K věci. V roce 2021 přešla do Seznam zpráv, ve kterém nyní moderuje hard talkový pořad s názvem Ptám se já.

Eliška Dokulilová

Eliška Dokulilová vystudovala mediální studia a politologii na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. V letech 2014–2016 působila jako redaktorka Hospodářských novin a [Aktuálně.cz](#), ještě v roce 2016 absolvovala stáž jako asistentka poslance Evropského parlamentu. V letech 2016–2019 se jako editorka a redaktorka podílela na tvorbě tematického a dramaturgického plánu pořadu DVTV, od roku 2019 je poté vedoucí rozhovorového týmu Seznam Zpráv a podílí se na vzniku pořadů Ptám se já a Výzva.

Rozhovor s tvůrkyněmi pořadu Ptám se já proběhl 15. 3. 2022 v 16:00 na platformě Zoom. Celá délka rozhovoru činila necelou hodinu.

6 Česká podcastová scéna se zpravodajským obsahem

Tato kapitola je hlavním výstupem a analytickým zpracováním realizovaného výzkumu v podobě šesti rozhovorů s tvůrci vybraných českých zpravodajských podcastů. V následujících čtyřech podkapitolách budou popsány a také srovnány mezi sebou jejich hlavní charakteristiky, produkční postupy a cíle.

6.1 Stručný popis vybraných podcastů

Následující kapitola se věnuje popisu vybraných podcastů, konkrétně jejich vzniku, stanovených cílů, složení týmu podílejícího se na výrobě, příjemců daného pořadu, poslechovosti a financování.

6.1.1 Vinohradská 12

Vinohradská 12 je zpravodajský podcast Českého rozhlasu, který započal svou pravidelnou produkci 8. 4. 2019. Nové epizody vychází ve všední dny a jsou „veřejnoprávní službou pro všechny, které zajímá domácí i světové dění a chtějí kontext, podrobné informace a pochopit souvislosti.“⁶⁵ Původními autory podcastu byl tým v čele s moderátorkou a redaktorkou Lenkou Kabrhelovou, ten však v březnu 2022 přestoupil do redakce Seznam Zpráv.⁶⁶ Produkci podcastu poté přebíral tým rozhlasových novinářů pod vedením moderátora Matěje Skalického.⁶⁷ Vzhledem ke kritériu výběrů podcastů týkajícího se dvanácti publikovaných dílů v roce 2021 a době realizace rozhovorů se však tato práce vztahuje k původnímu týmu autorů v čele s Lenkou Kabrhelovou. Podcast Vinohradská 12 se obvykle ve formě rozhovoru s hostem zaměřuje primárně na domácí a zahraniční aktuální politická témata a společenské fenomény.⁶⁸

Hlavním impulsem pro vznik Vinohradské 12 byla podle Lenky Kabrhelové změna distribuce rozhlasu, audia jako takového i publika. Český rozhlas reflektoval celosvětové

⁶⁵ Vinohradská 12. *iROZHLAS* [online]. Praha: irozhlas.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/vinohradska12>.

⁶⁶ Lenka Kabrhelová a tým Vinohradské 12 přechází z Českého rozhlasu do Seznam Zpráv. *Lupa.cz* [online]. Praha: lupa.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pGwx>.

⁶⁷ Český rozhlas představuje nový tým Vinohradské 12 v čele s Matějem Skalickým. *Digitální rádio* [online]. Praha: digital.rozhlas.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pGwp>.

⁶⁸ Tamtéž.

trendy a chtěl obecenstvu, které konzumuje obsahy spíše online, něco nabídnout. Rozhlas již dříve podcasty produkoval, ty však byly zveřejňovány především v klasickém rozhlasovém vysílání, rozhodl se tedy zařadit audio pořad zpravodajského charakteru, jenž bude dostupný primárně pro online publikum. V té době Lenka Kabrhelová fungovala jako zpravodajka Českého rozhlasu ve Spojených státech, ve kterých podcasty zažívaly značný rozkvět. Po návratu do Česka nastoupila do rozhlasového kreativního hubu a společně s editorem Pavlem Vondrou byli vývojem podcastu pověřeni.⁶⁹

Hlavním cílem Vinohradské 12 bylo podle Kabrhelové nabídnout posluchačům kontext a podrobnější informace o zásadním tématu, které je v danou dobu důležité. *„A z toho jsme vycházeli. Byl to delší formát, zhruba pětadvacet minut každý den, takže naším cílem bylo poskytnout nestranné, nezaujaté informace, které jsou jaksí komplexní. (...) Taková jako zaokrouhlená informace, kde jsou odprezentována všechna případná pro a proti,“* vysvětluje Kabrhelová.⁷⁰

Podcast cílí především na aktivní online publikum, které se zajímá o zpravodajské pořady. Podle informací ze třetích stran (podcastových platforem), které jsou však částečně limitované tím, co o sobě uživatelé zveřejní, jsou nejčtenější posluchačské skupiny ve věku 26–36 let, ale i mladší, včetně skupiny 16–18 let.⁷¹ Za rok 2021 bylo v podcastových aplikacích průměrné číslo stažení na epizodu 47 000.⁷² Vinohradská 12 se také vysílá na Českém rozhlase Plus, a to aktuálně ve všední dny v 8:30, 14:40 a 22:30 hodin.⁷³ Příjemci podcastu ve vysílání jsou podle Kabrhelové pravděpodobně posluchači středního věku, ale také mladší lidé, kteří preferují stanice mluveného slova.⁷⁴

Na vzniku každé epizody se podíleli Lenka Kabrhelová jako moderátorka, editor, který měl za daný díl hlavní zodpovědnost a dále rešeršista a sound designer. Tím, že je podcast součástí veřejnoprávního Českého rozhlasu, plynuly zdroje k jeho financování z koncesionářských poplatků. Podle bývalé editorky a producentky Vinohradské 12 Barbory Sochorové je žádoucí, aby veřejnoprávní média a také Český rozhlas reagovaly na poptávku

⁶⁹ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/1, 2.

⁷⁰ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/37.

⁷¹ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/3.

⁷² Emailová korespondence.

⁷³ O pořadu Podcast Vinohradská 12. *Český rozhlas Plus* [online]. Praha: plus.rozhlas.cz [cit. 29.3.2022].

Dostupné z: <http://bitly.ws/pGwx>.

⁷⁴ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/4.

mladšího publika. „Pokud si mladší publikum žádá jiné formy distribuce, tak myslím, že by Český rozhlas měl udělat maximum pro to, aby vyšel vstříc jak této skupině, tak ale i těm všem ostatním, které obhospodařuje lineárním vysíláním,“ dodává Sochorová.⁷⁵

6.1.2 Studio N

Podcast Studio N je zpravodajsko-publicistický podcast Deníku N. Vychází každý všední den již od 2. 9. 2019 a jeho tvůrcem i moderátorem je Filip Titlbach. „Studio N přináší důležité a původní informace, krátký přehled zpráv i jízlivé poznámky k aktuálnímu dění.“⁷⁶ Vznik zpravodajského podcastu Deníku N připisuje Titlbach snaze o rozšíření povědomí o časopisu a redaktorech, a také o zvýšení důvěryhodnosti média jako takového. „Když ty lidi slyšíte, máte k nim jiný vztah, než když jenom čtete (jejich, pozn. aut.) texty,“ dodává. Dále se také Deník N chtěl přidat k trendu, který se v zahraničních médiích objevoval stále častěji. „A samozřejmě je to i marketingová věc. Je to produkt, kterým můžete oslovit další skupinu lidí“, uvádí Titlbach s tím, že podcasty lze oslovit mladší generaci, kterou tradiční média podle něj i mediálních odborníků postupně ztrácí. „I tohle byl jeden z důvodů, proč do toho Deník N šel a proč mě angažoval.“⁷⁷

Studio N cílí primárně na mladší publikum a tuto skutečnost potvrzují také statistiky poslechovosti. Graf posluchačů tvoří Gaussovu křivku, na jehož vrcholu se nachází příjemci v rozmezí 25–35 let a největší poslechovost má Studio N na platformě Apple Podcasts. Průměrný počet stažení na podcastových platformách činil v září 2019 přibližně 2 000 na epizodu, v březnu 2021 poté 22 000 a nyní (březen 2022) se pohybuje kolem 36 000. Tato čísla třetích stran jsou však spíše orientační, generuje je software, přes který je pořad nahráván do podcastových aplikací.⁷⁸

Po tři roky od vzniku Studia N pracoval na tvorbě podcastu pouze Filip Titlbach, avšak „s šedesátičlennou redakcí za zády. To člověk nikdy nedělá sám, protože obsah tvoří novináři Deníku N a pak si samozřejmě zvu i externí hosty, ale páteř obsahu souvisí s tím, co dělá Deník N a co dělají jeho redaktori,“ dodává Titlbach. V únoru 2022 k němu však přibyla posila v podobě redaktora Deníku N Víta Svobody, který půl týdne funguje v domácím

⁷⁵ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/5, 38.

⁷⁶ Podcast Studio N. *Deník N* [online]. Praha: Denikn.cz [15.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pGH4>.

⁷⁷ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/1.

⁷⁸ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/2, 28.

oddělení a druhou polovinu ve Studiu N. Podcast je financován ze zdrojů Deníku N, který je podporován předplatiteli, část příjmů plyne také z reklamy, která se v pořadu objevuje v jasně stanovených slotech (začátek, prostředek, konec epizody). Výběr inzerentů leží zcela mimo zájem i kompetenci moderátora, ten má však v případě nesouladu s obsahem reklamy právo veta. „*Ale jinak do toho nezasahuji vlastně vůbec. (...) Pro mě je to věc, která mi udržuje nezávislost v redakci, není to něco, podle čeho by se měl autor rozhodovat,*“ dodává Titlbach. Podle něj může totiž cílená volba inzerenta a povědomí o příjmech plynoucích z reklamy ovlivňovat výběr témat tak, aby byly epizody poslouchanější.⁷⁹

6.1.3 Stopáž

Stopáž je podcast z produkce Seznam Zpráv určen těm, které „zajímá, kam se za uplynulý týden posunul svět, ale nemají čas neustále sledovat Twitter“.⁸⁰ První epizoda se objevila 12. 1. 2020 a od té doby podcast vychází pravidelně každý pátek. Autorem a moderátorem Stopáže je Jan Kordovský, editorkou poté Hana Němečková. Hlavní obsah tohoto podcastu tvoří rozhovor s hostem, kterému předchází přehled různorodých zpráv ze světa. Ten by měl shrnovat dění za uplynulý týden, z tohoto důvodu byl také jako den, kdy je epizoda publikována, zvolen pátek.⁸¹

Hlavním iniciátorem vzniku Stopáže, ale podcastů v Seznam Zprávách obecně, byl samotný Jan Kordovský. „*Já jsem přišla (do Seznam Zpráv, pozn. aut.) v září 2019, Honza tady už nějakou dobu byl a zajímal se o podcasty, (...) připravil studio, připravil zázemí a už tady chodil přesvědčovat lidi, že by bylo dobré ty podcasty zkusit,*“ uvádí k začátkům Stopáže editorka Hana Němečková. Dle jejich slov byly podcasty již v té době něco, co by redakce určitě měla mít. Stopáž byla pro Seznam Zprávy jakýmsi „*pokusným králíkem*“, na kterém se redakce učila s novým formátem pracovat. „*My jsme se na tom všechno učili, (...) nahrávání, střih, postprodukci, editorský proces,*“ uvádí Němečková. Brzy na to následoval Stopáž vznik dalších podcastů,⁸² jejichž jsou dnes Seznam Zprávy významným producentem.

⁷⁹ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/3, 4, 29.

⁸⁰ Podcast Stopáž. *Seznam Zprávy* [online]. Praha: Seznam.cz [cit. 14.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pi5D>.

⁸¹ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/4.

⁸² Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/1.

Hlavním impulsem pro vznik Stopáže byla podle Němečkové snaha rozjet zpravodajský podcast s týdenní periodicitou, který se od podobných pořadů odliší originálním shrnutím týdne v úvodu, které je postaveno na osobnosti autora. Klíčová část podcastu, tedy rozhovor, se měl věnovat aktuální události nebo kauze, kterou se redakce Seznam Zpráv zrovna zabývala. I přes to, že se v podcastu objevují názory moderátora, ironie nebo sarkasmus, jej tvůrci zařazují do zpravodajských formátů. „*Je to fact-based*“⁸³. (...) *Krapet nějakého názoru tam vidět je, ale není to nic, co by nebylo založeno na faktech, (...) nebo na ideovém směřování celé instituce,*“ uvádí Kordovský. Němečková doplňuje „*my neříkáme, že je to zpravodajský podcast, ale tím žánrem tam spadáme. (...) V tom rozhovoru jde o to, vytřískat z respondenta fakta a dát jim nějaký kontext. Takže bych to řadila k těm zpravodajským formátům víc, než k publicistice nebo k těm názorovým.*“⁸⁴

Podle Jana Kordovského cílí podcast na posluchače, kteří se zajímají o svoje okolí, nemají však čas nebo chuť sledovat dění každý den, ale přesto „*chtějí přijít v pátek večer do hospody a vědět, co se ten týden dělo zajímavého nebo důležitého*“. Pořad není primárně určen konkrétní věkové skupině, svou povahou si však přirozeně vybírá mladší posluchačstvo. Nejsilnější posluchačská skupina na platformě Spotify čili 35 % se skládá z příjemců ve věku 28–34 let, dalších 24 % je pak zastoupeno věkovou skupinou 23–27 let.⁸⁵ Průměrná poslechovost v podcastových platformách je 6 000 stažení na epizodu, na webových stránkách Seznam Zpráv je to poté dalších tisíc odběratelů. Nejposlouchanější je Stopáž, na rozdíl od jiných podcastů Seznam Zpráv, na platformě Apple Podcasts.⁸⁶

Tvůrčí tým podcastu se skládá ze tří členů: Jan Kordovský, moderátor a autor podcastu, editorka Hana Němečková a editor Robert Candra, který zabezpečuje střih a sound design. Další členové redakce Seznam Zpráv poté zajišťují publikování na webových stránkách i podcastových platformách a prezentaci na sociálních sítích. Všichni redaktori podílející se na vzniku Stopáže jsou zaměstnanci Seznamu, produkce podcastu je tak financována z rozpočtu média.⁸⁷

⁸³ Založeno na faktech.

⁸⁴ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/2, 3.

⁸⁵ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/5, 6.

⁸⁶ Emailová korespondence.

⁸⁷ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/7, 47.

6.1.4 Ranní Brífink

Ranní Brífink je denní byznysový podcast Hospodářských novin obsahující „to nejdůležitější ze světa ekonomiky a peněz v deseti minutách.“⁸⁸ Podcast vychází od února 2021 ve všechny všední dny a skládá se z jednoho až dvou krátkých rozhovorů a také výběru zpráv ze světa. Tým autorů je sestaven z šesti redaktorů ve složení Jaroslav Mašek, Tomáš Lysoněk, Ondřej Houska, Petr Honzejek, Martin Ehl a Jana Klímová, kteří se při produkci epizod postupně střídají. Pro účely této práce byl kontaktován šéfredaktor Hospodářských novin Jaroslav Mašek a zástupkyně šéfredaktora a vedoucí domácího oddělení Jana Klímová, se kterou se povedlo rozhovor realizovat. Kromě redaktorů se na podcastu podílejí také externí editoři-střihači, jak je Klímová nazývá.⁸⁹

Jako hlavní důvod vzniku Ranního Brífinku uvádí Jana Klímová snahu využít potenciál nového nosiče k tomu, aby se informace, které redakce publikuje na svém webu nebo v tisku, dostaly k předplatitelům, čtenářům a také potencionálním čtenářům. Podcasty vnímá Klímová jako trend doby, který by plnohodnotné médium, kterým Hospodářské noviny jsou, mělo mít. Ranní Brífink je mířen na posluchače, kteří jedou ráno (nejen autem) do práce, svou cílovou skupinu však nijak podrobněji nezužuje. Na rozdíl od zbytku online obsahu není totiž podcast za paywallem,⁹⁰ může tedy podle Klímové fungovat také jako upoutávka nebo ukázka další práce redakce. Součet poslechů z webových stránek i podcastových platforem se poté pohybuje mezi 2 000–5 000 na epizodu.⁹¹

Poslechovost jednotlivých epizod ovlivňuje podle Klímové především téma epizody (témata týkající se investování bývají obecně úspěšná), autor epizody (vyšší poslechovost mívá například komentátor Petr Honzejek, který je jednou z nejznámějších tváří Hospodářských novin), titulek nebo sponzorování příspěvku. Podcast je financován z redakčního rozpočtu a místy se v něm objeví reklama. „*Je tady samozřejmě snaha, aby se to nějak zaplatilo,*“ dodává Klímová. Podle ní vnímá redakce Ranní Brífink jako další platformu, přes kterou lze práci jejich novinářů prodávat.⁹²

⁸⁸ Ranní Brífink. *České podcasty* [online]. Česképodcasty.cz [cit. 17.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pH6y>.

⁸⁹ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/10.

⁹⁰ Tedy platební brána – odděluje placený obsah od neplaceného.

⁹¹ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/3, 7, 8.

⁹² Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/8, 42.

6.1.5 Týdeník Respekt

Týdeník *respekt* je podcast stejnojmenného časopisu, který nabízí přehled toho nejzajímavějšího, co redakce zařadila do pondělního vydání. Nenabízí však samotné články v audio podobě, ale „hlubší kontext, bohatší vhled do tématu a pohled do novinářského zákulisí a motivací pro zpracování konkrétních článků a reportáží.“⁹³ Podcast, jehož autorkou a moderátorkou je Hana Řiřicová, vychází od 14. 9. 2020 každé pondělí, od léta 2021 se začal objevovat také druhý pravidelný obsah. Pondělní servis, který Řiřicová označuje za zpravodajsko-publicistický, podle jejích slov rámuje nové číslo časopisu, druhá epizoda se poté věnuje aktuální problematice nebo je diskusního charakteru.⁹⁴

Hlavním tvůrcem výše zmíněných podcastů je Hana Řiřicová, která však stejně jako Filip Titlbach zmiňuje význam spolupráce s redakcí. *„Když probíráme nějaké téma, třeba politické, tak ho proberu s někým z kolegů nebo kolegyně, kdo zkrátka má v této oblasti odbornost. (...) Radíme se v redakci, (...) ale ten výsledný kus je na mě.“* Dodává také, že některé díly moderuje redaktorka Andrea Procházková, prozatím však pouze příležitostně. Obecně by si přála své kolegy a kolegyně z redakce více do podcastu zapojovat.⁹⁵

Jako důvod vzniku podcastu Týdeníku *Respekt* uvádí Řiřicová jednoduše potřebu tuto formu šíření obsahu, která do té doby nebyla v médiu zastoupená, do portfolio týdeníku zařadit. Vnímá jej nejenom jako extenzi časopisu, podobně jako web, ale již jako samostatnou součást média. *„Takže myslím, že to je v dnešní době logický krok a asi si to myslel i šéfredaktor,“* dodává. Podcast podle ní cílí stejně jako časopis *Respekt* na posluchače se zájmem o zpravodajství, publicistiku, kulturu a společnost, obecně však na posluchače podcastů jako takové.⁹⁶ Součet poslechnů jedné epizody na platformách Spotify, Apple Podcasts a Google Podcasts se aktuálně pohybuje mezi 8 000–15 000.⁹⁷

6.1.6 Ptám se já

Ptám se já je rozhovorový hard talk⁹⁸ Seznam Zpráv vycházející primárně v podcastové podobě. Moderátorky Marie Bastlová a Veronika Sedláčková v něm pokládají

⁹³ Re-start podcastu. *Respekt* [online audio]. Respekt.cz [cit. 13.3.2022]. Dostupné: <http://bitly.ws/pHhE>.

⁹⁴ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/7, 39.

⁹⁵ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/12, 13.

⁹⁶ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/3, 4.

⁹⁷ Emailová korespondence.

⁹⁸ Konfrontační pořad.

zásadní a přímé otázky politikům, úředníkům i ekonomům, „zkrátka všem, kteří jsou u moci a rozhodují.“⁹⁹ Pořad vychází v podcastové, ale také ve video podobě od 19. 1. 2021 ve všechny pracovní dny. Kromě již dvou dříve zmíněných moderátorek se na vzniku podcastu podílí také editorka Eliška Dokulilová a sound designer Jakub Viliš. V případě video rozhovorů se na natáčení i postprodukcii podílí člen Televize Seznam, stejně tak dochází k editorské posile u živého vysílání. Tým podcastu také na pravidelných redakčních poradách konzultuje jednotlivé hosty a témata se zbytkem redakce, „*snažíme se to ladit a skládat tak, aby to editoriálně zapadalo do celoredakční práce,*“ dodává Bastlová. Zdůrazňuje, že obsah podcastu vzniká mnohem koncepčněji a propojeněji se zbytkem redakce než v předchozích pořadech, se kterými má profesní zkušenosti.¹⁰⁰

Vznik podcastu Ptám se já byl podmíněný příchodem rozhovorové moderátorky Marie Bastlové do Seznam Zpráv. Ty v té době již několik rozhovorových formátů ve video formě měly, nikoliv však ve formě podcastu. „*Ono těch rozhovorových formátů, primárně těch hard talků, politických rozhovorů, v podcastech tolik není. Takže to byla díra na trhu,*“ poznamenává editorka podcastu Dokulilová. Podle Bastlové to byla také snaha redakce doplnit podcastovou nabídku Seznam Zpráv o denní zpravodajsko-publicistický podcast. Redakce původně zvažovala vycházení nových dílů pouze dvakrát nebo třikrát týdně, brzy se však přistoupilo na denní periodicitu, která se ukázala jako efektivní pro udržení odběratelů a navýšení sledovanosti.¹⁰¹

Ideálním posluchačem nebo divákem Ptám se já je podle Dokulilové kdokoliv, koho zajímá zpravodajské dění a publicistické rozhovory. Podle ní není tato skupina nijak ohraničená věkem, genderem ani ničím jiným. Podle dat z podcastové platformy Spotify je však třetina posluchačů z věkové skupiny 28–35 let a druhá třetina poté 35–44 let.¹⁰² Průměrná poslechovost pořadu je 75 000 přehrání na epizodu, z čehož největší část cca 65 000 činí přehrání videozáznamu a poté 3 000 audia na webových stránkách Seznam Zpráv. Zhruba o 5 500 poslechů se dělí podcastové aplikace v čele s Apple Podcasts a Spotify.¹⁰³

⁹⁹ Podcast Ptám se já. *Seznam Zprávy* [online]. Seznamzpravy.cz [cit. 15.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pHmk>.

¹⁰⁰ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/8.

¹⁰¹ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/1, 2.

¹⁰² Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/6, 7.

¹⁰³ Emailová korespondence.

Cílem pořadu je podle Bastlové být nejlepším hard talkem na české novinářské scéně „protože to je to, co s Veronikou považujeme za strašně podstatný novinářský žánr, který je z hlediska kritické novinářiny nezbytný a z našeho pohledu velmi prestižní.“¹⁰⁴

6.2 Příprava epizody

Tato podkapitola popisuje dělbu povinností v realizačním týmu, průběh přípravy epizody, způsob výběru zpráv, hlavního tématu a respondenta a také přístup k rešeršům a přípravě scénáře rozhovoru.

6.2.1 Rozdělení práce v týmu

Na přípravě obsahu podcastu Stopáž se podílejí moderátor Jan Kordovský a editorka Hana Němečková. Některé úkony mají jasně rozdělené, na jiných však pracují společně nebo intuitivně. Do společné agendy spadá výběr tématu a respondenta pro hlavní rozhovor, a dále sepsání scénáře rozhovoru. Oba redaktoři se také podílejí na rešerších. Mezi kompetence moderátora náleží psaní titulku, úvodu, závěru podcastu i výběru zpráv, do kterého tématu předselektuje editorka. Ta před načtením všechny texty edituje a ověřuje. Poté, co jsou rozhovor i ostatní části epizody nahrány, je editorka přepíše a zašle s instrukcemi sound designerovi ke střihu. Z přepsaného textu napíše editorka také článek na web.¹⁰⁵

Hana Řiřicová z podcastu Týdeník Respekt je jedinou osobou, která se na produkci podílí. Kromě dříve zmíněných konzultací se členy redakce je tedy výběr tématu i hosta, rešerše, příprava scénáře i následná postprodukce zcela v jejich rukou. „Mihne se tam šéfredaktor s tím, že se zeptám, jestli je v pořádku to téma zpracovat a že mám nápad oslovit nějakého člověka nebo o tom podebatovat v redakci. Obvykle řekne „dobře“ a takhle to jde dál,“ dodává. Znalosti a dovednosti čerpá z bohatých zkušeností z Radia Wave, ve kterém dříve působila jako slovesná dramaturgyně, projektová manažerka i moderátorka některých podcastů i jiných pořadů. Přejít z rozhlasu do čistě podcastového formátu ji

¹⁰⁴ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/38.

¹⁰⁵ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/7–9, 16.

nečinil žádné potíže kromě toho, že na rozdíl od přípravy Týdeníku Respekt se v Radiu Wave jednalo spíše o týmovou práci.¹⁰⁶

Podobně funguje také autor podcastu Studio N Filip Titlbach, který donedávna připravoval pořad zcela sám. V únoru tohoto roku se k němu připojil na půl týdne jako výpomoc redaktor Deníku N Vít Svoboda. Práci však nemají nijak konkrétně rozdělenou, „*nehrajeme si na funkce, já mu spíš říkám partáku*“, uvádí Titlbach. Stejně jako on dokáže Svoboda „*odmoderovat díl, sestříhat díl, vytvořit týdenní dramaturgii, psát texty, udělat poutáky na sociální sítě, grafiku, skládat hudbu do podcastu*.“ Titlbach jej nazývá spoluautorem, který se podílí na vzniku epizod a v případě potřeby dokáže Titlbacha zastoupit.¹⁰⁷

Na přípravě podcastu Ranní Brífink se podílí šest autorů, kteří se pravidelně střídají. Přípravu epizody včetně výběru hosta a tématu, zajištění respondenta, rešerší, sepsání scénáře, realizace rozhovoru a následné sepsání článku na web má na starosti vždy daný redaktor, autor konkrétní epizody. Po nahrání všech zvuků, tedy úvodu a rozhovoru, zasílá redaktor soubory externímu editorovi-střihači, který zvuk zpracuje a připojí vlastní výběr zpráv ze světa, který také sám namluví.¹⁰⁸

Nejpočetnější tým z vybraných pořadů měl podcast Vinohradská 12, přesto však velká část práce ležela podle slov producentky a editorky Barbory Sochorové na straně moderátorky Lenky Kabrhelové. Ta společně s editorem vybírala téma i hosta, kterého jeden z nich také kontaktoval. Jelikož editoři podílející se na vzniku podcastu nebyli vyčleněni pouze pro tento pořad, značnou část přípravy včetně rešerší zajišťovala opět moderátorka. Během natáčení rozhovoru přišla řada na rešeršistu, který společně s editorem podle toho, jakým způsobem se rozhovor vyvíjel, plánoval výběr klipů a hudebních ukázek, které by se do epizody mohly hodit. Ty později rešeršista vyhledával v archivech. Po nahrání rozhovoru prováděla po určitou dobu střih a čištění audia opět samotná moderátorka a zvuk se odesílal sound designerovi až k samotnému mixu, později se však praxe ustálila tak, že veškerou zvukovou postprodukci podle poznámek ve scénáři zastával sound designer.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/1, 12.

¹⁰⁷ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/3.

¹⁰⁸ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/5, 10.

¹⁰⁹ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/5, 6.

Tým podcastu Ptám se já je složen ze dvou moderátorek, editorky a sound designera, který zajišťuje zvukovou postprodukci. Na přípravě epizody se vždy podílí pouze jedna moderátorka společně s editorkou Eliškou Dokulilovou. Obě vždy vybírají téma i hosta, ty však stejně jako ostatní týmy redakce Seznam Zpráv mezi sebou na bázi rubrik koordinují. Moderátorky a editorka provádějí rešerše samostatně, úvodní slovo si moderátorka připravuje sama, okruhy rozhovoru poté sestavují opět společně. Moderátorka a editorka jsou během rozhovoru v kontaktu přes sluchátko, do kterého editorka moderátorce sděluje čas nebo jiné důležité postřehy. Po rozhovoru spolu moderátorka s editorkou sepíší úvodní část, kterou namluví a společně s rozhovorem zašlou sound designerovi k postprodukci. Mezitím editorka sepisuje textovou část pro web.¹¹⁰

6.2.2 Fáze a průběh přípravy podcastu

Editorka Hana Němečková uvádí tři fáze přípravy podcastu Stopáž. První z nich je příprava rozhovoru, ve které obvykle moderátor i editorka provádějí rešerše, poté společně vybírají okruhy a formulují konkrétní otázky. Dále moderátor Jan Kordovský píše připravené části podcastu jako úvod, shrnutí týdne a závěr, které Hana Němečková zedituje a moderátor je poté nahraje. Ve druhé fázi proběhne rozhovor s respondentem, který ve třetí fázi editorka přepíše a s poznámkami jej zašle sound designerovi na postprodukci, během které sepíše také článek, který podcast doprovází na webu redakce.¹¹¹

Rozvržení přípravy je podle moderátorky podcastu Ranní Brífink Jany Klímové vzhledem k šesti autorům velmi individuální. Jelikož Klímová stojí ve vedení dvou oddělení a dopoledne se účastní redakčních porad, obvykle začíná s přípravou až odpoledne den před tím, než epizoda vychází. V rámci přípravy rozhovoru vybírá téma a zamýšlí se, s kým by bylo možné rozhovor realizovat, daného člověka kontaktuje, zjišťuje, v jaký čas je dostupné studio. Poté rozhovor společně s úvodním komentářem nahraje a s přiloženým scénářem zašle střihači k postprodukci. Ten rozhovor s komentářem doplní o vlastní výběr zpráv ze světa, které do podcastu také namluví, přidá znělku, vše vyčistí, zmixuje a následně

¹¹⁰ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/12–14.

¹¹¹ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/8, 9.

v noci nebo brzo ráno zašle web editorovi k publikování. Mezi tím autor epizody napíše titulky a krátký článek na web a do podcastových aplikací.¹¹²

Podle Lenky Kabrhelové z Vinohradské 12 trvala příprava průměrné epizody kolem patnácti hodin. Natáčení rozhovoru začínalo obvykle od sedmi do devíti hodin ráno, uzávěrka byla poté v jedenáct večer, kdy byla epizoda hotová záleželo od toho, kolik času zabrala rešeršní příprava, kolik se použilo archivního audia a jak dlouhá byla hrubá nahrávka rozhovoru, která se po nahrání editovala.¹¹³

Příprava jedné epizody podcastu Ptám se já zabere jeho autorkám zhruba jeden pracovní den. Avšak výběr a oslovování hostů, stejně jako příprava moderátorek k rozhovorům je průběžná záležitost, kterou nelze časově specifikovat ani vztáhnout k určitým hodinám. Výjimkou jsou poté významné aktuální události, jako byly volby do Poslanecké sněmovny nebo aktuálně válka na Ukrajině, u kterých se tým rozhodl připravovat více epizod denně. „*Naší vůlí bylo těch hostů mít víc, reagovat na to aktuální dění,*“ vysvětluje editorka Eliška Dokulilová. V takových situacích musí být příprava přirozeně mnohem rychlejší.¹¹⁴

Pro Hanu Řiřicovou je čas přípravy podcastu Týdeníku Respekt velmi různý a odvíjí se, stejně jako u předchozích podcastů, od tématu a jejich aktuálnosti. Příprava je však vždy složena z výběru tématu a respondenta, rešerší, formulace okruhů a otázek, komunikace s respondentem, pokud je třeba tak konzultace s kolegy z redakce. Následuje příprava studia, samotná realizace a nahrání rozhovoru, postprodukce, sepsání doprovodného textu a zveřejnění.¹¹⁵

Velmi podobně při přípravě svého podcastu funguje také Filip Titlbach, jehož čas i fáze přípravy se u každé epizody značně liší. Podle jeho slov záleží na tom, jakému fenoménu se epizoda věnuje, kdo je hostem tohoto dílu, jak moc se epizoda snaží o narativní vyprávění příběhu, kolik zvuků do dílu zakomponuje a jak moc pracuje s archivy. Na rozdíl od Hany Řiřicové, která nejvíce času tráví rešeršemi, zabírá největší část produkce Studia N stříhání finální zvukové podoby. Celý tento proces se však obvykle vměstná do jednoho pracovního dne.¹¹⁶

¹¹² Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/12, 14.

¹¹³ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/11.

¹¹⁴ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/15, 16.

¹¹⁵ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/15–17.

¹¹⁶ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/5, 12.

6.2.3 Výběr zpráv

V podcastech Studio N, Stopáž a Ranní Brífink je součástí obsahu také výběr aktuálních zpráv. Zásadním kritériem pro výběr zpráv do podcastu Studio N jsou podle Filipa Titlbacha základní zpravodajské hodnoty. Informace podle něj musí být důležitá, geograficky blízká, aktuální, musí podle jeho slov ovlivňovat dění a naše životy. Zároveň klade větší důraz na zahraniční zpravodajství. *„Občas předřazujeme nějakou zahraniční zprávu před domácí zprávou, kterou byste v České televizi nebo Českém rozhlase slyšeli na prvním místě, (...) protože máme pocit, že je to něco, co česká média trochu opomíjejí,“* vysvětluje Titlbach.¹¹⁷

Byznysové zprávy do podcastu Ranní Brífink nevybírají tvůrci jednotlivých epizod, ale editoři-střihači, jak je nazývá Jana Klímová, kteří zprávy také načítají. Ti žádné pevné zadání pro výběr, kromě okruhu zahraniční ekonomiky, nemají. Podle Klímové je tato část stejně autorská jako zbylý obsah podcastu.¹¹⁸

Editorka Stopáže Hana Němečková rozděluje vybrané události do třech skupin, které v uvedeném pořadí také zazní v podcastu. První část je věnovaná domácímu dění, primárně politice, druhá část se soustředí na zahraniční dění včetně tematiky Big Tech¹¹⁹ a výběr událostí uzavírá *„mišmaš všeho, důležitých ale i ustřelených nebo bizarních informací,“* popisuje Němečková.¹²⁰

6.2.4 Výběr tématu

Hlavním kritériem výběru tématu epizody je pro moderátora Stopáže Jana Kordovského, aby ho dané téma bavilo. *„Protože když ho to nebaví, tak je to slyšet,“* dodává Němečková. Podle ní by se také mělo jednat o téma týdne, které buďto vzejde z redakce Seznam Zpráv, která má silnou investigativní a reportérskou buňku, nebo se jedná o aktualitu ze světa. Další možností je poté tematika Big Tech, která je moderátorovi osobně blízká a jejímž směrem se podle editorky bude podcast do budoucna více ubírat. Obecně vzato by se téma mělo posluchačů dotýkat, nebo by je mělo zajímat. *„Anebo to může být*

¹¹⁷ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/6.

¹¹⁸ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/15, 16.

¹¹⁹ Velké technologické firmy typu Google, Apple, Facebook, Amazon a další.

¹²⁰ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/13.

třeba něco, o čem do teď neuvažovali, ale chceme jim to téma představit, aby se s ním seznámili“, dodává Němečková.¹²¹

Téma podcastu Týdeník Respekt se obvykle vztahuje k pondělnímu číslu časopisu a jeho hlavnímu tématu, tedy tomu, co je na titulní stránce. Pokud se však v neděli odehraje něco podstatného nebo je podle autorky Hany Řiřicové důležité věnovat se něčemu jinému, přizpůsobí pondělní podcast této aktualitě.¹²²

Podle Jany Klímové je na podcastu Ranní Brífink podstatné, že se jedná o zcela autorský koncept a je tedy pouze na autorovi dané epizody, pro jaké téma se rozhodne. Obecně se podcast věnuje událostem daného dne, může rozvíjet článek v novinách nebo na webu, měl by být jakýmsi doplněním tématu, které daného autora zaujalo.¹²³

Zásadním kritériem výběru tématu podcastu Vinohradská 12 je aktuálnost a relevantnost. „*Tím, že podcast vychází jednou denně, pětkrát týdně, tak jsme se snažili opravdu postihnout ty hlavní zpravodajsko-publicistická témata, která v tu chvíli hýbala zpravodajským světem,*“ uvádí moderátorka podcastu Kabrhelová. Většina zvolených témat se obvykle týkala politických nebo politicko-ekonomických kauz, cílem realizačního týmu bylo však kromě české politiky věnovat pozornost a prostor také zahraniční politice, ekonomice, sportu, kultuře a společenským tématům. „*V zásadě jsme se snažili, aby to byl takový průřez tím, co se v české společnosti, v zahraniční společnosti děje,*“ dodává Kabrhelová.¹²⁴

Pro podcast Studio N vybírá Filip Titlbach obvykle hlavní událost dne, která má přesah, je zásadní a „*ovlivňuje naše životy.*“ Hlavním kritériem je pro autora také aktuálnost, upozorňuje však na fakt, že podcast již ze své podstaty bude mít vždy na rozdíl od lineárního vysílání jisté zpoždění. Přidanou hodnotou je poté zasazení události do kontextu. Pro značnou část témat sahá podcast také do redakce Deníku N, která má vlastní investigativní, domácí, zahraniční nebo třeba kulturní buňku, které přinášejí vlastní původní kauzy a témata. Třetí alternativou je poté Titlbachova autorská linka toho, co jej zajímá nebo co ví, že zajímá jeho posluchače, se kterými komunikuje na sociálních sítích. Důležité je pro něj také „*dávat prostor lidem, kteří nejsou ve společnosti tolik slyšet.*“¹²⁵

¹²¹ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha č. 6/11.

¹²² Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/8, 9.

¹²³ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/4.

¹²⁴ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/8.

¹²⁵ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/6.

Tým podcastu Ptám se já plánuje témata na pravidelných týdenní poradách, na kterých si určí stěžejní témata, o která se zajímají. Ty dále slouží jako záchytné body, na základě kterých se dále zvou respondenti. Podstatná je pro ně ale aktuálnost, témata pak velmi často vznikají ze dne na den. *„Během války na Ukrajině jsme si naplno vyzkoušely, (...) že jsme opravdu aktuální publicistika, průběžně jsme zapojovaly dva, tři, výjimečně i čtyři rozhovory během dne,”* dodává moderátorka Marie Bastlová. Zdůrazňuje tak aktuální publicisticko-zpravodajskou linku podcastu, ve které témata jednoznačně určuje agenda dění.¹²⁶

6.2.5 Výběr respondenta

Z povahy podcastu Ptám se já vyplývá, že zásadním kritériem pro výběr hostů je, aby se jednalo o decision makery, tedy osoby s rozhodující pravomocí. O ty, *„kteří jsou v exekutivních rolích, aby tam byli ministři, členové vlády, lidé zodpovědní za rozhodování,”* dodává Marie Bastlová. Eliška Dokulilová však upozorňuje, že u osob v těchto pozicích nelze vždy počítat s tím, že *„ze dne na den, z hodiny na hodinu budou mít čas“* a jak už bylo zmíněno, právě aktuálnost je pro tento podcast zásadní. V takových případech si podcast zve například odborníky, kteří dokážou požadované téma vysvětlit nebo bývalé politiky, kteří mají s danou problematikou zkušenost.¹²⁷

Stopáž se snaží primárně čerpat z vlastních řad redaktorů Seznam Zpráv, tedy v případě, že se jedná o kauzu redakce, nebo se v redakci na požadované téma nachází adekvátní odborník. *„Je to samozřejmě nejjednodušší a zároveň ukazujeme, jak jsou Seznam Zprávy úžasné,”* dodává Jan Kordovský s úsměvem. Pokud tato možnost není, vybírá tým někoho, kdo o daném tématu ví hodně, má na něj zajímavý pohled a umí téma posluchačům dobře vysvětlit. Pro potřeby Stopáže není až tak důležité sehnat respondenta v co nejkratší době, jelikož podcast vychází pouze jednou týdně. *„Mluvící hlavy jsou problém,”* naráží Hana Němečková na osobnosti často vystupující v médiích, *„ale občas se nám podaří vytáhnout někoho, kdo neprojel všemi pořady a máme z toho radost.”*¹²⁸

Pro autorku Týdeníku Respekt Hanu Řiřicovou je u výběru respondenta podstatné, aby se jednalo o odborníka na danou problematiku a aby po něm předpojatě nesáhla jen

¹²⁶ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/9, 10.

¹²⁷ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/11.

¹²⁸ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/14, 15.

proto, že má dobré vztahy s Respektem nebo je časopisu názorově blízko. Do veřejného prostoru se také snaží přinášet nové hlasy, které nejsou tolik slyšet. Pokud je hostem člen redakce, který se vybranému tématu v časopise věnoval, tak „*se bavíme víc přesahově a jdeme nějakým způsobem za to téma, jak postupoval, proč to takhle psal, proč volil tento způsob a tak dál,*“ dodává Řiřicová. Jejím cílem je, aby se nejednalo o pouhé překlopení textu z článku, ale aby se posluchači dozvěděli něco trochu jiného. Třetí variantou je poté oslovení kolegů a kolegyně z redakce, kteří na vybrané téma společně diskutují.¹²⁹

Podle Jany Klímové z Ranního Brífinku je u výběru hosta důležité, aby v dané době nefiguroval v obsahu na webu, případně aby se lišilo alespoň téma rozhovoru. „*Vlastně tam budete mít dvě stejné věci a třeba zrovna tu vaši si (čtenáři, pozn. aut.) nevyberou k tomu, že si ji rozkliknout,*“ doplňuje Klímová. Podle ní se tím snižují šance, že podcast někoho zaujme. Naopak podle ní šance k upoutání pozornosti narůstají ve chvíli, kdy má podcast zajímavý titulek nebo v něm figuruje známé jméno.¹³⁰

Zásadním faktorem, který předurčuje výběr potencionálních hostů Vinohradské 12 je to, že na rozdíl od Ptám se já nemá konfrontační povahu, jako hosty si tedy nezve politiky a členy zájmových nebo profesních skupin. Tým se snažil oslovovat především své kolegy z Českého rozhlasu, obvykle novináře, kteří dokázali „*vyprávět příběh trochu komplexněji. A můžeme tam zakomponovat i různé protiargumenty, ale jsme pořád schopni je vysvětlovat*“, popisuje Lenka Kabrhelová. Důležitým pravidlem autorů byla také snaha o objektivitu a nepřiklání se k žádné straně. Hosty Vinohradské 12 byli vedle zaměstnanců rozhlasu také různí experti, akademici, publicisté nebo jiní odborníci zabývající se konkrétní specifickou oblastí. Podle editorky Barbory Sochorové byla Vinohradská 12 výjimečná také svými epizodami se zahraničními hosty, které bylo možné realizovat díky jazykové znalosti i značným kontaktům Lenky Kabrhelové, které se jí povedlo navázat v době svého působení ve Spojených státech a Ruské federaci.¹³¹

Hosty Studia N jsou také obvykle redaktori Deníku N, které moderátor Filip Titlbach volí podle odbornosti, jež v daném tématu mají. Zapojení redaktorů do podcastů činilo ze začátku Titlbachovi potíže, snažil se je naučit mluvit tak, aby nebyli ve stresu, aby se cítili komfortně a byli autentičtí, což je něco, na co klade velkou váhu. „*Přicházím z rozhlasového*

¹²⁹ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/10, 11.

¹³⁰ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/25, 26.

¹³¹ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/9.

prostředí, kde jsou lidé zvyklí mluvit na mikrofon. Takže je to něco úplně jiného, než když pracujete s novináři, kteří píšou texty, protože nechtějí mluvit,“ dodává. Ve Studiu N se objevují také respondenti nepocházející z redakce, ti jsou však voleni podle stejných kritérií, tedy podle odbornosti nebo *„podle toho, k čemu se dlouhodobě vyjadřují, jestli tomu tématu rozumí,*“ nebo jsou například součástí nějakého dění. Pro Titlbacha není však důležité, aby dané jméno rezonovalo ve společnosti a přilákalo tak k epizodě pozornost, zásadní je pro něj odbornost.¹³²

6.2.6 Rešerše a příprava obsahu rozhovoru

Hana Řiřicová si, ostatně jako podcast Týdeník Respekt samotný, připravuje rešerše sama. Podle ní jsou značně rozsáhlé a v přípravě rozhovoru jí zabere nejvíce času. Vždy však záleží na povaze tématu a časové dotaci. Pokud je pro ni téma náročné, může rešeršemi strávit tři dny, případně i týden. Pokud se téma týká nějaké aktuality, musí být i rešerše a celá příprava mnohem rychlejší. *„Což já osobně nemám moc ráda, ale prostě to tak je,*“ dodává. Součástí přípravy na rozhovor bývá také v případě potřeby konzultace tématu s kolegy z redakce. Sepisování konkrétních okruhů nebo otázek se opět odvíjí od zvoleného tématu a také od potřeby reaktivity nebo naopak exaktní znalosti dané problematiky. Obvykle si moderátorka vypracovává podklad okruhů s rozvedenými konkrétními otázkami, kterých se během rozhovoru přibližně ze dvou třetin drží, zbylá třetina je poté reaktivní. V případě, že je hostem podcastu odborník nebo kolega z redakce, zasílá mu předem konkrétně rozpracované okruhy, jelikož *„rozhovor má vypadat z obou stran připraveně,*“ poznamenává. Pokud by se však jednalo o rozhovor konfrontačního charakteru, které Řiřicová obvykle nevede, poskytla by respondentovi pouze stručné okruhy.¹³³

Marie Bastlová z Podcastu Ptám se já poté, co je vybrán host, a tedy i určeno téma rozhovoru, začíná svou přípravu rešeršemi. Svou pozornost věnuje především aktuálním textům a rozhovorům, které respondent udělil médiím v nedávné době. Pokud se jedná o hosta, se kterým nemá osobní zkušenosti, snaží se vyhledávat také videa nebo audia, ve kterých figuruje, aby získala představu, jak daný respondent mluví, komunikuje a vystupuje.

¹³² Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/9–11.

¹³³ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/14–18.

Značnou pozornost věnuje také sociálním sítím, ať už profilům konkrétních hostů, nebo příspěvkům ostatních, ve kterých respondenti figurují. V případě konfrontačních rozhovorů se moderátorka snaží mít připravené také argumenty na případné odpovědi hosta. *“Být o krok dál, abychom se v rozhovoru posunuli někam víc, než co padlo v předchozích rozhovorech”*, doplňuje. Rešerše nezávisle na moderátorce provádí také editorka, která může následně vnést do tématu jiný úhel pohledu. Těsně před rozhovorem připravuje Marie Bastlová scénář a společně s editorkou určují klíčová témata, které by měly v rozhovoru zaznít. Obě moderátorky si také připravují rámcové, ale i konkrétní otázky, které však podle editorky Elišky Dokulilové nejsou dogma. *„Obě moderátorky velmi dobře zvládají poslouchat hosty, není to tak, že mají napsané otázky, podle kterých prostě jedou, ale udávají rámeček a tempo rozhovoru,”* dodává. Pozvaní hosté mohou na žádost obdržet předem pouze okruhy, nikoliv konkrétní otázky.¹³⁴

Díky tomu, že podcast Stopáž vychází pouze v pátky, trvá průběžný sběr potřebných informací celý týden. Rešerše se odvíjejí od konkrétního tématu a podílí se na nich jak moderátor, tak editorka. *„Mě když to téma baví, tak se dá napsat téměř z paměti a rešerši tak nějak absorbuju v průběhu týdne,”* dodává Jan Kordovský. Během přípravy rozhovoru moderátor společně s editorkou vybírají tematické okruhy a připravují konkrétní otázky. Pokud je dané téma exaktní nebo kontroverzní povahy, drží se jich moderátor podle svých slov během rozhovoru ze sta procent, v jiných případech z osmdesáti pěti procent. Svým respondentům poskytují na vyžádání okruhy, kterých se rozhovor bude týkat. *„Máme kolegy, kteří jsou úplně skvělí, ale třeba se před mikrofonem nějakým způsobem stydí nebo jsou nervózní a fakt ocení, když dostanou tu přípravu dopředu,”* upřesňuje Hana Němečková.¹³⁵

V ranním Brífinku si přípravu rozhovoru zajišťuje každý autor epizody sám. Jelikož je rozhovor velmi krátký, obvykle v rozmezí pěti až deseti minut, je podle Jany Klímové vhodné, aby si redaktor otázky sepsal. *„Je dobré, abyste to měla napsané, nekotala tam a netahala to z paty a nemuselo se to složitě přestřihávat,”* upřesňuje. Otázek se poté moderátorka během rozhovoru drží z šedesáti, sedmdesáti procent, ve zbytku se doptává, nebo se respondent stočí nějakým jiným, zajímavým směrem, mluví zdlouhavě nebo více

¹³⁴ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/12–14, 17, 18.

¹³⁵ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha č. 6/9, 21–24.

vypráví, takže moderátorka nevyužije všechny připravené otázky. Pokud jsou odpovědi respondenta dlouhé a zajímavé, není podle Klímové podstatné, aby všechny otázky použila, pokud se nejedná o nějakou klíčovou. Stávají se ale i opačné případy, kdy moderátorka vyčerpá připravené otázky během tří minut, takže se pak hosta doptává. S respondenty se obvykle předem domluví na tématu a pokud host jeví zájem, poskytne mu také okruhy. Vzhledem ke krátkému formátu podle slov moderátorky není však obvykle velká příprava respondenta potřeba.¹³⁶

Příprava Lenky Kabrhelové z Vinohradské 12 se stejně jako u jiných podcastů odvíjí od tématu. „*Ve chvíli, kdy bude dělat rozhovor o politické situaci v Americe, ta příprava jí určitě zabere méně času, než když se bude připravovat na sportovní téma,*“ vysvětluje editorka Barbora Sochorová. Nejdelší příprava byla podle ní u epizod, které se natáčely v exteriéru. U některých dlouhodobějších témat může být sběr dat také postupný, „*sbíráte informace, čtete si různé materiály, a nakonec ten díl natáčíte třeba za čtrnáct dní,*“ doplňuje Kabrhelová. V případech, že byly hosty Vinohradské 12 redaktoři z rozhlasu, snažil se je tým do přípravy rozhovoru zapojit „*aby chápali, odkud kam chceme dojít,*“ podotýká Kabrhelová. Moderátorka poté vypracovala okruhy plánovaného rozhovoru, které pečlivě ověřovala a zdrojovala. Okruhy byly také k dispozici pozvanému hostu, se kterým byl však rámec rozhovoru předem konzultován. „*Tam šlo o to, abychom zase znova nenachytávali někoho na expertíze, která by mu nebyla vlastní,*“ zdůrazňuje moderátorka nekonfrontační povahu pořadu.¹³⁷

Filip Titlbach, autor podcastu Studio N, na rozdíl od většiny předchozích moderátorů neklade na řešerše velký důraz. „*Já jsem spíš autenticky živočišnější moderátor v tom smyslu, že mě zajímá, co ten člověk říká a ptám se podle toho, kam se chci dostat,*“ vysvětluje. Podle jeho názoru totiž hrozí, že když si moderátor vše o tématu předem načte, může během rozhovoru vynechat základní informace, které běžný posluchač nezná. Je pro něj důležité, aby byla daná informace pro příjemce srozumitelná, a v tom případě musí být podle Titlbacha „*srozumitelná i pro mě a nesmím o tom vědět zas o tolik víc než ten člověk, který to poslouchá.*“ Základní příprava v podobě načtení textů, citací a dohledání si zvuků je pro něj však samozřejmostí. Stejný přístup aplikuje autor Studia N na přípravu otázek. Již

¹³⁶ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/22, 23.

¹³⁷ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/11–13.

během kontaktování vybraného hosta si vyslechne jeho představu o rozhovoru, vytvoří si myšlenkovou mapu odkud kam by chtěl rozhovor vést, co je na tématu zásadní a co je třeba zdůraznit. Někdy si také napíše konkrétní otázku, kterou během natáčení položí slovo od slova, během rozhovoru si však vytváří další osnovu, píše si poznámky, aby věděl, na co chce reagovat, jaké slovo vytknout nebo kam odbočit. Z tohoto důvodu také nezasílá respondentům otázky předem. Ví, jaké otázky chce položit, kam má rozhovor směřovat, důležité je pro něj vyprávění příběhu a „zbytek vzniká na místě podle toho, co mi ten člověk říká, podle toho reaguji.“¹³⁸

6.2.7 Podstata přípravy

Podle Jany Klímové z Ranního Brífinku je klíčové vybrat si pro rozhovor správného hosta, „protože když máte respondenta, který je nezajímavý, nudný, tak se můžete snažit, jak chcete, ale je to špatné.“ Druhou zásadní věcí je poté rozhovor otevřít správnou otázkou, postavit ho na něčem zajímavém.¹³⁹ Pro Hanu Řičicovou z Týdeníku Respekt je to poté připravenost a co nejlepší znalost probíraného tématu. Díky dobré přípravě jí během rozhovoru může něco překvapit, ne však rozhodit.¹⁴⁰

Stejného názoru je i Marie Bastlová z podcastu Ptám se já. Nejdůležitější je pro ni velmi dobrá příprava a znalost tématu, u kterého moderátorka čerpá ze své mnohaleté praxe. „Teď když se věnujeme jaderné energetice, což je pro mě složitější téma, tak ale tím, že jsem to řešila už v X rozhovorech, tak už nějaký background máte,“ vysvětluje. Stále více důležité je pro ni také určit si předem, co od daného rozhovoru očekává, jakým směrem jej chce vést a také si stanovit jasná témata, na které chce slyšet odpověď. „To nejvíc rozhodne o tom, jestli je rozhovor srozumitelný pro posluchače, jestli se doberete k tomu podstatnému a jestli udržíte linku toho rozhovoru,“ dodává Bastlová.¹⁴¹

Také editorka podcastu Stopáž souhlasí s tím, že nejdůležitější na přípravě rozhovoru je dobrý výběr hosta, na kterém se společně s moderátorem shodnou a dále také zacílení tématu rozhovoru. Pokud není téma zacílené, je to podle ní na rozhovoru znát „a lita to all over the place,“ dodává. Dále je podle Němečkové podstatné, aby moderátor s editorem

¹³⁸ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/11–14.

¹³⁹ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha č. 5/24.

¹⁴⁰ Rozhovor s Hanou Řičicovou – Příloha 4/19.

¹⁴¹ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/19.

byli ve shodě v tom, jakým směrem chtějí rozhovor vést a co od respondenta i rozhovoru samotného očekávají.¹⁴² Hlavním cílem Filipa Titlbacha ze Studia N je podle něj získat pro rozhovor respondenta, který ví o tématu mnoho, předat informaci a vyprávět příběh co nejvíce narativně. Jeho vnitřním úkolem je poté být sám sebou a snažit se o to, aby co nejvíce autentičtí byli také hosté podcastu.¹⁴³

Podle bývalé editorky a producentky Vinohradské 12 Barbory Sochorové je opět klíčové vybrat si vhodného hosta. Pokud respondent nespolupracuje, nebo se jedná například o novináře, který je zvyklý na psanou formu projevu a ta mluvená mu nesedí, „*tak se sebelepší přípravou je člověk v koncích,*“ dodává. Moderátorka Lenka Kabrhelová dále klade důraz na dostatečnou přípravu, ale také schopnost improvizace. Klíčové je pro ni také předem určit, co chce v rozhovoru zachytit a jaká je hlavní otázka, na kterou se rozhovorem ptá.¹⁴⁴

6.3 Průběh nahrávání

Následující podkapitola se věnuje průběhu nahrávání rozhovoru, tedy času a místu, způsobu práce moderátora s respondentem a tím, co tvůrci během vedení rozhovoru považují za nejdůležitější.

6.3.1 Čas a místo nahrávání

Podcast Vinohradská 12 se prioritně natáčel ve studiu Českého rozhlasu, které měli tvůrci podcastu k dispozici. Během koronavirové pandemie a lockdownů fungoval tým vzdáleně ze svých domovů, k realizaci rozhovorů byla používána různá vzdálená připojení a nahrávací aplikace. Několikrát, především před volbami do Poslanecké sněmovny, se tým rozhodl natáčet epizody v terénu, „*to však vyžaduje opravdu masivní přípravu a obrovskou produkční práci,*“ zmiňuje Kabrhelová. Tyto epizody byly obvykle z důvodů komplikované postprodukce plánovány na pátek. Natáčení probíhalo od rána, odpoledne se tým vrátil zpět do studia a díl do systému nahrával někdy i v neděli večer. „*Je to úplně jiná disciplína než to, co děláte se studiovým rozhovorem,*“ dodává Sochorová. U rozhovorů natáčených

¹⁴² Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/25.

¹⁴³ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/15.

¹⁴⁴ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/14.

ve studiu byla poté z důvodu stále časově náročné postprodukce snaha realizovat je co nejdříve, konkrétní čas bylo však vždy potřeba sjednotit s možnostmi respondenta. Tvůrčí tým podcastu se také snažil pružně reagovat na zásadní aktuality, které považoval za nutné zpracovat. V takové situaci došlo v rámci jednoho dne ke změně tématu, kdy se rozhovor místo deváté ráno nahrával například ve tři hodiny odpoledne.¹⁴⁵

Studio N se původně natáčelo v redakci Deníku N, během pandemie však značná část redakce začala fungovat v režimu home office¹⁴⁶. Pro potřeby podcastu bylo pořízeno nové vybavení jako mixážní pult nebo mikrofony, a nahrávání probíhalo stejně jako u Vinohradské 12, tedy přes komunikační platformy. „*Různě řešíme techniku, ale máme nějaké know how, jak to udělat, aby ten zvuk byl co nejčistější,*“ doplňuje Filip Titlbach. Konkrétní čas natáčení je poté na domluvě moderátora s hostem.¹⁴⁷

Podcast Stopáž se podle slov Jana Kordovského v 98 % natáčí ve studiu Seznam Zpráv, dvě nebo tři epizody byly poté nahrávány v exteriéru. Během pandemie si produkční tým vypracoval způsob, jakým lze podcasty natáčet na dálku a ve kterém v případě potřeby stále pokračují. O něco složitější je ale poté postprodukce a práce se zvukem. Podle slov moderátora však záleží na tom, jestli má host se vzdáleným nahráváním zkušenosti. „*Občas se stane, že si (respondent, pozn. aut.) sedne do kuchyně nebo skoro do koupelny a všude je echo,*“ vysvětluje. V takových případech je potřeba hosta požádat, aby se přesunul na vhodnějšího místo, ve kterém se zvuk tolik neodráží. Nevyzpytatelné je také internetové připojení, které nemusí být stabilní, zvuk poté vypadává a rozhovor „*nemá dobrý tok. A občas se stane, že se třeba někdo zapomene nahrát,*“ dodává Kordovský. Obvykle se rozhovory natáčejí ve čtvrtky i přes to, že je moderátor označuje za hektické a preferuje jiný natáčecí den. V ideálním případě je to poté středa nebo pátek v brzkých hodinách podle toho, jak moc je potřeba, aby bylo dané téma aktuální.¹⁴⁸

Natáčení Týdeníku Respekt obvykle probíhá ve studiu Economie, „*v takovém ateliéru, který je vystlaný akustickou pěnou,*“ popisuje místo moderátorka Hana Řičicová. Během pandemie se rozhovory přenesly do virtuálního prostoru a k realizaci byly používány programy jako je Zencastr nebo Resume, který měl podle moderátorky nejlepší zvukovou

¹⁴⁵ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/16–18.

¹⁴⁶ Práce z domova

¹⁴⁷ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/16.

¹⁴⁸ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/27–32.

kvalitu, nejspolehlivější se však ukázala být komunikační platforma Zoom. Řiřicová však upozorňuje na fakt, že podle ní v případě pořadu tohoto typu není práce se zvukem primární, větší důraz klade na obsah. Podcast podle ní na rozdíl od rozhlasového vysílání snese o něco víc už jenom z důvodu, že *„tento způsob šíření obsahu vedl k demokratizaci audia. Takže už nemusíme být, doufám, otroky dokonalého zvuku.“* Natáčení epizody probíhá opět podle aktuálnosti daného tématu, obvykle je to však v pondělí.¹⁴⁹

Rozhovory pro Ranní Brífink se i před pandemií z důvodů své krátké stopáže odehrávaly přes telefon. Jana Klímová se během lockdownu pohybovala v redakci Hospodářských novin, rozhovory tak natáčela standardně ve studiu. Jiní autoři Ranního Brífinku, kteří museli zůstat v izolaci, se přesunuli do online prostoru a rozhovory nahrávali podobně jako již dříve zmínění tvůrci na platformě Zoom. Konkrétní čas natáčení, stejně jako tvorba celého podcastu, je vždy přizpůsobena časovým možnostem daného redaktora a jeho domluvě s hostem.¹⁵⁰

Původním záměrem pořadu Ptám se já bylo vysílat živě každý všední den v jednu hodinu odpolední na rozhlasové stanici Seznamu Expres FM zároveň s online videopřenosem na internetové televizi Seznamu Stream.cz nebo zpravodajském portálu Seznam Zprávy. Teprve poté měl být záznam zpracován do podcastové formy doplněním úvodu, závěru a zvukových složek, a nahrán do podcastových aplikací. Z důvodu časového omezení lineárního vysílání a pozdějších pandemických restrikcí se však tým rozhodl nesvazovat dogmaticky produkci pravidelným živým vysíláním, které zůstává stále prioritou, pokud je však nerealizovatelné, vychází pořad v pozdější hodině v off-line formátu. Pokud se host může dostavit do redakce, je pořad natáčen v rozhlasovém studiu rádia Expres FM. Během pandemie nebo v situacích, kdy se respondent z různých důvodů vyskytovat ve studiu nemůže, probíhají rozhovory pomocí komunikační platformy Zoom. Třetí možností je poté nahrávání krátkých rozhovorů za velmi nepříznivých okolností, které probíhají pomocí mobilních telefonů. *„Ve chvíli, kdy ten člověk je na místě nějaké katastrofy nebo válečného konfliktu, tak není schopen si otevřít počítač, takže v té chvíli je pro nás důležitější mít rozhovor alespoň v audio verzi na webu a v podcastu, protože přináší důležité*

¹⁴⁹ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha č. 4/20–22.

¹⁵⁰ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/27, 28.

informace,“ doplňuje editorka Eliška Dokulilová. Tyto rozhovory se nahrávají v menších studiích rádia Expres FM.¹⁵¹

6.3.2 Práce moderátora s respondentem

Jana Klímová z Ranního Brífinku upozorňuje své hosty předem, že se jedná o rozhovor velmi krátkého formátu o průměrné délce pěti minut a tří otázek, apeluje tedy na stručnost. Pokud je však rozhovor podle moderátorky zajímavý, nechává ho plynout delší dobu. Ve chvíli, kdy je odpověď hosta příliš dlouhá, snaží se do ní skočit a respondenta usměrnit, případně klást doplňující otázky.¹⁵²

Jelikož jsou hosty Týdeníku Respekt obvykle členové redakce, zdůrazňuje Řičicová jeho nekonfrontační povahu. Pokud nechává hosta mluvit delší dobu bez zásahu, znamená to, že danou výpověď moderátorka považuje za adekvátní. Podle jejích slov se spoléhá na čas a prostor a jejím hlavním cílem je se „*k něčemu dobrat*“.¹⁵³

Marie Bastlová z podcastu Ptám se já nemá s hlídáním si času potíže, pokud rozhovor natahuje nebo přetahuje obvyklou dobu pořadu, dělá to úmyslně a vědomě. Na rozdíl od Týdeníku Respekt je tento pořad konfrontační, usměrňování hostů je tedy podle moderátorky nezbytně nutné. Bastlová však dodává, že zvažuje každý moment, kdy hostovi skočí do řeči nebo jej přeruší, jelikož je to jedna z nejčastějších výtek posluchačů. Snaží se tedy každý z takových kroků promyslet, zároveň dodává, že „*hard talk bez toho dělat nejde. Nemůžete klást hostům nepříjemné otázky a pak je nechat odpovídat na co chtějí.*“ Zdůrazňuje také roli editorky, která je s moderátorkami během rozhovoru přes sluchátko v kontaktu a může ji upozornit na čas, na opomenuté téma nebo na to, že daná otázka nikam nevede a je vhodné přesunout se k další. „*Je to hrozně důležitá zpětná vazba,*“ dodává Bastlová.¹⁵⁴

Moderátor podcastu Stopáž nechává naopak své respondenty volně mluvit, jelikož mu nepříjde vhodné skákat jim do řeči. Tento přístup je lehce v rozporu s editorkou podcastu Hanou Němečkovou, která by naopak hosty více usměrňovala. Shodují se však, že

¹⁵¹ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/20–22.

¹⁵² Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/29.

¹⁵³ Rozhovor s Hanou Řičicovou – Příloha 4/26.

¹⁵⁴ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/24, 25.

je to vždy individuální a záleží na dohodě.¹⁵⁵ Stejně jako Jan Kordovský, ani Filip Titlbach z podcastu Studio N nehlídá velmi čas, epizoda ho podle něj dostává tolik, kolik si dané téma žádá. Jeho cílem je však dobrat se k jádru problematiky, rozhovor si tedy hlídá tak, aby se nestácel příliš daleko od zvoleného tématu. „*Když mi člověk odbíhá, tak si ho usměrním,*“ dodává.¹⁵⁶

Podle bývalé moderátorky podcastu Vinohradská 12 Lenky Kabrhelové velmi záleží, kdo je hostem dané epizody. Pokud to byl totiž někdo z redakce, s kým se moderátorka snažila pojmout téma narativní formou, bylo možné natočit více odpovědí a vybrat tu formulaci, která tvůrcům vyhovovala nejvíce. Dále je podle Kabrhelové zásadní rozdíl v tom, jestli je rozhovor předtočen nebo se vysílá živě. Podle ní se totiž disciplína rozhovorů v podcastech a živém vysílání odlišuje. V obou případech však do rozhovoru zasahuje tak, „*aby směřoval k nějakému vytýčenému cíli, k nějaké pointě, kterou si dáte,*“ uzavírá Kabrhelová.¹⁵⁷

6.3.3 Podstata rozhovoru

Podle bývalé moderátorky podcastu Vinohradská 12 Lenky Kabrhelové je na rozhovoru nejdůležitější, aby se moderátor a respondent „*shodli na jedné zásadní věci – a to je sdělnost, (...) že tu story chtějí odvyprávět společně.*“ Podcast Vinohradská 12 podle ní není konfrontačním rozhovorem ani rozhovorem, ve kterém se moderátor dostane k exkluzivní zpravodajské informaci, ale jedná se spíše o kontextuální záležitost, ve které moderátorka pracuje s pointou nebo se zápletkou. Je podle ní tedy zásadní, aby si celý tým společně s hostem rozuměli v tom, jaký příběh chtějí vyprávět a kam má rozhovor dospět. V takových případech byl podle ní výsledný rozhovor nejzajímavější. Dále je podle ní důležité, aby měl podcast ucelený formát obsahující kontext, souvislosti a nové, avšak ověřené informace.¹⁵⁸

Filip Titlbach ze Studia N je toho názoru, že dobrý rozhovor vznikne tehdy, když se moderátor řídí základními pravidly moderování, ale hlavně citem. „*Citem k tomu člověku, posloucháním toho člověka, reagováním na to, co opravdu říká a určitou zvědavostí,*“

¹⁵⁵ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/33.

¹⁵⁶ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/18.

¹⁵⁷ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/20.

¹⁵⁸ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/21.

upřesňuje. Dále je podle něj důležité využívat své zkušenosti, vnímat zpětnou vazbu svého okolí, poslouchat (ale nekopírovat) jiné české i zahraniční podcasty a moderátory, dodržovat základní pravidla zpravodajství a žurnalistiky a nevycházet ze zvoleného žánru. V konečném důsledku je však „dobrý rozhovor ten, u kterého jste sami sebou. Ptáte se na to, co vás opravdu zajímá a jdete do jádra problému. Opravdu ho vysvětlíte a sami mu porozumíte,“ uzavírá Titlbach.¹⁵⁹

Stejně jako pro Lenku Kabrhelovou je pro Hanu Řičicovou, autorky podcastu Týdeník Respekt, důležité porozumění mezi ní a respondentem. „Tím myslím, že oba víme, co od sebe chceme a co chceme od toho rozhovoru,“ vysvětluje. Nejdůležitější je pro ni věnovat se tomu, co vyhodnotí jako zásadní, nevadí jí tedy, když nedojde na všechny připravené otázky. Jejím úkolem je dobrat se k tomu, co je podle ní zajímavé.¹⁶⁰

Jana Klímová z Ranního Brífinku přistupuje k rozhovoru v podcastu stejně, jako k jakémukoliv jinému. Zásadní je pro ni zjistit něco zajímavého, dozvědět se novou informaci nebo zajímavý pohled na věc, který se ještě v médiích neobjevil. „Dobrat se k zajímavému vysvětlení nějakého fenoménu nebo události, která se děje,“ dodává.¹⁶¹

Podle Marie Bastlové z podcastu Ptám se já je vždy dobré, když rozhovor dokáže vypointovat, když k něčemu směřuje a poté je něčím zakončen. „Ne vždy se to podaří, ale když, tak je to taková třesnička na dortu.“ Editorka podcastu Eliška Dokulilová dále dodává důležitost již dříve zmíněné rovnováhy mezi získáním odpovědí na konkrétní otázky a využitím prostoru a času pro vytýčená témata, což podle ní obě moderátorky bravurně zvládají.¹⁶²

6.4 Postprodukce

Tato podkapitola se věnuje fázi postprodukce, tedy „souhrnu činností, které mohou následovat po samotném získání základního materiálu (natočené záznamy, fotografie, záznam zvuku).“¹⁶³ Výpovědi respondentů obsahují popis ustálených postupů, které

¹⁵⁹ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/18, 19.

¹⁶⁰ Rozhovor s Hanou Řičicovou – Příloha 4/27.

¹⁶¹ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/30.

¹⁶² Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/19, 26.

¹⁶³ Co je to Postprodukce? IT Slovník.cz [online]. It-slovník.cz [cit. 8.4.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/q8S4>.

následují po nahrání rozhovoru, stříhání natočeného materiálu, práce se zvukovými efekty a následné publikace.

6.4.1 Postprodukční postupy

Jak již bylo řečeno v kapitole věnující se fázím výroby, poté, co je rozhovor pro podcast Stopáž nahraný, jej editorka celý poslechne, přepíše a vyznačuje v textu pasáže, o které je možné rozhovor zkrátit, ať už z důvodu obsahujících chyb nebo opakování toho, co již bylo řečeno. Nahrávku společně s opoznámkovaným přepisem, který používá také k vytvoření doprovodného článku, posílá následně editorovi zvuku, který rozhovor podle poznámek sestříhá. Všechny části epizody namlouvá moderátor vždy znovu, pokud se však stane, že zapomene na opakující se standardizovanou část, použije střihač tuto frázi z předchozích epizod.¹⁶⁴

Autorka Ranního Brífinku Jana Klímová po rozhovoru a namluvení komentářového úvodu přetáhne ve studiu zvukový soubor na SD kartu¹⁶⁵, ten poté z karty stáhne do svého počítače a společně se scénářem zašle editorovi-střihači pomocí internetového úložiště WeTransfer. Editor-střihač nepoužívá pro tvorbu epizody kromě stálých zvukových komponentů žádné předtočené fráze, autor všechna slova, která se v dané epizodě nachází, namluví vždy znovu.¹⁶⁶

Poté, co je rozhovor Vinohradské 12 dokončen, je důležité jej správně uložit. „*Tohle by se mělo zkontrolovat, nemělo by se na to zapomenout,*“ dodává editorka Barbora Sochorová. Tento soubor je poté nahrán do programu, který jej přepíše do textové formy. V té následně editor a rešeršista vyhledávají vhodná místa, do kterých by se hodily zvukové klipy z archivu. „*O těch už ví rešeršista v ideálním případě během natáčení rozhovoru, ale spousta věcí vyjde najevo až během přepisu,*“ vysvětluje Sochorová. Dodává také, že následný stříh a hrubé čištění zvuku měl v polovině případů na starosti tým, který se na výrobě dané epizody podílel, v ostatních případech to byl poté sound designer. V případě cizojazyčných epizod namlouval respondentovy výpovědi obvykle člen týmu, případně jiný kolega z rozhlasové redakce.¹⁶⁷

¹⁶⁴ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/34–36.

¹⁶⁵ Paměťová karta používaná v přenosných zařízeních.

¹⁶⁶ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha č. 5/31, 32.

¹⁶⁷ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/23–27.

Stejně jako Vinohradská 12 je i Studio N vždy namluvené od začátku do konce, nepoužívají se žádné univerzální fráze, které by se k nové epizodě během postprodukce pouze dodaly. Jak již bylo řečeno, Filip Titlbach se do nedávné doby podílel na vzniku Studia N sám, po nahrání rozhovoru jej tedy sestříhá, dodá úvod, přehled zpráv, závěr podcastu a sound design, a následně jej publikuje.¹⁶⁸ Podobně funguje i Hana Řičicová po nahrání rozhovoru svého podcastu Týdeník Respekt. Všechny i opakující se fráze natáčí vždy znovu, rozhovor poté sestříhá, smíchá se sound designem, namluví úvod a závěr a poté podcast publikuje.¹⁶⁹

Úvodní část podcastu Ptám se já natáčejí moderátorka a editorka až po ukončení rozhovoru s respondentem, „*protože se může cokoliv změnit anebo se změní v průběhu rozhovoru nějaká informace, tak na ní upozorníme, že jsme rozhovor natáčely v ten den a v ten čas,*“ vysvětluje editorka Eliška Dokulilová. Tuto část společně s nahrávkou rozhovoru zašlou sound designerovi k postprodukci. Kromě stálého sound designu je pořad Ptám se já jediný z podcastů v této práci, který používá předtočenou frázi, konkrétně úvod, ve kterém se moderátorka a editorka představují.¹⁷⁰

6.4.2 Stříhání rozhovoru a cílená délka

Jak již bylo řečeno, veškerou postprodukční práci na podcastu Týdeník Respekt vykonává jeho autorka Hana Řičicová. Po nahrání rozhovoru se tedy věnuje jeho stříhu, který rozděluje na dvě fáze. V první vyčistí nahrávku od pleonasmů¹⁷¹ a hezitačních zvuků¹⁷² a ve druhé zasahuje do rozhovoru spíše dramaturgicky nebo editorsky tím, že odstraní části, které se opakují nebo nejsou v rozhovoru tak zásadní, „*když vyhodnotím, že může jít pryč, tak jde,*“ vysvětluje Řičicová. Hrubá nahrávka rozhovoru se obvykle pohybuje kolem hodiny, rozhovor je poté sestříhán na přibližně dvacet pět minut, stopáže epizod se však liší. Sestříhanou podobu rozhovoru Řičicová neposílá k autorizaci z důvodu, že ji o to

¹⁶⁸ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/20, 21.

¹⁶⁹ Rozhovor s Hanou Řičicovou – Příloha 4/28–30.

¹⁷⁰ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/27, 28.

¹⁷¹ Nadbytečná slova.

¹⁷² Zvuk vznikající při hezitaci, tj. při porušování souvislé řeči ulpíváním na některých hláskách nebo slabikách. (czechEncy)

respondenti nežádají. „Pokud si to (respondent, pozn. aut.) přeje, tak bych s tím neměla problém a zaslala bych ho, na druhou stranu obvykle je to tak, že si to zkrátka nepřejí.“¹⁷³

Průměrné díly Studia N mají podle Filipa Titlbacha dvacet pět až třicet minut, „což je taková zhruba ideální doba, kdy člověk jede tramvají domů a může si poslechnout ten podcast,“ vysvětluje. Podcast však vnímá jako pružný formát, ve kterém se nemusí omezovat stopáží, a tak jsou díly Studia N, které mají hodinu a čtyřicet minut, nebo také krátké aktuální devítiminutové epizody. „Téma dostává tolik času a tolik prostoru, kolik potřebuje,“ uzavírá Titlbach. Stejně tak jako Týdeník Respekt i Studio N stříhá jeho moderátor, do rozhovorů však příliš nezasahuje. „Posloupnost otázek nikdy nepřehazuji, (...) to myslím, že by bylo proti žurnalistickým pravidlům, to je už manipulace s rozhovorem,“ dodává. Vystřihává například části, kdy se respondent vyloženě splete a začne odpověď od znova. Také není zastáncem důkladného čištění rozhovorů od přechů a hezitačních zvuků „protože jsme lidi a lidi dělají chyby, lidi hezitují v běžné řeči, zakoktávají se a podle mě to je naprosto v pořádku.“ Vystřížení celé pasáže je podle Titlbacha možné pouze v případě, že je rozhovor veden s redaktorem Deníku N a oba aktéři se shodnou na tom, že je část zbytečná, opakuje již řečené nebo neobsahovala odpověď na položenou otázku. V žádném případě poté nezasahuje do rozhovoru vedeného s politikem, stejně tak by podcast nezasílal k autorizaci. „Jednou vyřčena slova jsou vyřčena slova a tam je velké riziko pro manipulaci.“ Žádost o autorizaci zvuku Titlbach ještě neobdržel, pokud by se tak stalo a jednalo by se například o vědce, rozhovor by k autorizaci poskytl. Podotýká však, že se spíše respondent opraví již během rozhovoru a chybnou pasáž Titlbach následně vystřihne.¹⁷⁴

O cílenou délku podcastu Stopáž vede moderátor Jan Kordovský s editorkou Hanou Němečkovou spor. Němečková by podle svých slov cílenou délku uvítala, Kordovský se však podle ní „hodně těžko krotí“. Délky rozhovorů v podcastu Stopáž se značně liší a podle Kordovského je to dáno primárně respondentem a tématem. „Někdy má (rozhovor, pozn. aut.) dvacet minut a zkrátí se na osmnáct, někdy má hodinu a zkrátí se na tři čtvrtě,“ dodává. O tom, které části budou z rozhovoru vystříženy rozhoduje primárně editorka, v případě, že je rozhovor příliš dlouhý, obrací se na moderátora s otázkou, která část je

¹⁷³ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/29, 34, 35.

¹⁷⁴ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/18, 22, 23.

podle jeho názoru méně podstatná, nebo zda neobdržel zpětnou vazbu od respondenta, který si například zpětně uvědomí, že uvedl chybnou informaci. Tu na přání hosta mohou odstranit, podotýká však, že se nejedná o autorizaci jako takovou, jelikož Stopáž není pořad konfrontačního charakteru, ale spíše o fact-checking, čili ověření pravdivosti daného tvrzení.¹⁷⁵

Obvyklá délka rozhovoru pro Ranní brífink je pět až sedm minut, snaha moderátora je natočit jej tak, aby bylo na postprodukcii co nejméně práce. Rozhovor se tedy obvykle pouze vyčistí, nebo se odstraní nadbytečná pasáž, ve které se moderátorka snažila respondenta ještě na něco doptat, odpověď však již byla nadbytečná. Zásahy do rozhovorů jsou tedy naprosto minimální, podle Jany Klímové není tedy autorizace potřebná. S tímto požadavkem se doposud také ani nesetkala. V případě, že se moderátorka s respondentem dohodne, že jistou část rozhovoru do podcastu nezahrnou, nebo je podle ní nějaká otázka nadbytečná, připojí poznámku k nahranému zvuku a zašle jej editorovi-střihači. Ten již sestříhaný rozhovor neposílá moderátorovi zpět ke kontrole, *„tohle funguje na základě důvěry, že to udělá dobře,”* dodává Klímová.¹⁷⁶

Obvyklé rozhovory podcastu Ptám se já mají dvacet až dvacet pět minut, kratší rozhovory jsou poté telefonní hovory nebo videohovory přes Zoom, kdy není respondent v situaci, ve které by mohl poskytnout rozhovor s delší stopáží. Ve výjimečných případech vznikají také delší rozhovory, kdy se respondent ke konci rozpovídá o něčem zajímavém nebo podstatném *„a v tu chvíli nám nestojí za to ten rozhovor utínat, protože máme svobodu toho webu,”* dodává editorka Eliška Dokulilová. Rozhovor jako takový se totiž nikdy nestříhá, *„zůstane vcelku tak, jak byl natočený, do toho vnitřku se nezasahuje,”* vysvětluje Marie Bastlová. Jediný vystřížený úsek výpovědi respondenta je hned v úvodu podcastu, kdy moderátorka ve studiu položí respondentovi otázku mimo hlavní rozhovor, která může být zábavná nebo osobní. Stejně tak, jako se rozhovor nestříhá, není nikdy poskytován k autorizaci. *„Nikomu nedovolujeme zasahovat do našich rozhovorů, stejně tak nedovolujeme nikomu zasahovat do toho, jakým způsobem je ten rozhovor publikovaný na webu,”* doplňuje Bastlová.¹⁷⁷

¹⁷⁵ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/18, 19, 39, 40.

¹⁷⁶ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/33–35, 38.

¹⁷⁷ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/28–31.

Podle editorky Vinohradské 12 Barbory Sochorové tkví výhoda podcastu v tom, že není nijak časově omezený, zároveň bylo nepsanou dohodou produkčního týmu vážit si času posluchače. Rozhovor se podle ní organicky zkrátí už jen tím, že jsou vystřižená různá vatová slova „*a potom už záleží na tom, co je pro nás v tom daném tématu uposlouchatelné,*“ dodává. Nebylo cílem vejít se za každou cenu na úkor tématu do dané stopáže, stejně tak jako rozhovor zbytečně natahovat. Během pandemie se poté Vinohradská 12 začala vysílat také na stanici Českého rozhlasu Plus, kde se pořad musel vejít do dvaceti šesti minut. V takových případech vznikaly obvykle dvě verze pořadu. Jak již bylo zmíněno dříve, na stříhu rozhovoru se v polovině případů podílel produkční tým. Pokud rozhovor stříhal přímo sound designer, obdržel zpracovaný scénář s konkrétním zadáním, které části mají být z rozhovoru odstraněny. Finální verze rozhovoru nebyla poskytována k autorizaci, což je obecně podle Kabrhelové běžná rozhlasová praxe.¹⁷⁸

6.4.3 Sound design

Vzhledem ke zpravodajské povaze vybraných podcastů pracuje většina pořadů se sound designem, čili zvukovým designem pouze na úrovni stálých znělek nebo podkresů.

V podcastu Ptám se já najdeme ze začátku pořadu, na pozadí off-record otázky, jeden typ znělky, druhý typ následuje hned poté během úvodního dialogu moderátorky a editorky. První znělka se poté objeví znovu na konci, během závěru podcastu. „*Když jsme začínali, tak jsme dávali hudební předěl mezi témata, (...) ale pak jsme se rozhodli, že to dělat nebudeme,*“ dodává Eliška Dokulilová.¹⁷⁹

Ranní Brífink obsahuje úvodní znělku, krátké hudební předěly mezi moderátorovými zprávami v úvodu a další typ podkresové hudby, který se objeví pod výběrem zpráv ze světa. Pod závěrečným rozloučením moderátora zazní opět úvodní znělka. Podle moderátorky podcastu Jany Klímové bude redakce do budoucna pracovat primárně na zlepšení zvukové kvality rozhovorů, které z důvodu natáčení přes telefonní hovor nemusí být například během poslechu v autě dobře srozumitelné.¹⁸⁰

Podcast Stopáž začíná znělkou, která trvá po celou dobu úvodního komentáře moderátora. Od výběru zpráv ji oddělí krátký hudební předěl, na který navazuje druhý typ

¹⁷⁸ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/29–31.

¹⁷⁹ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/33.

¹⁸⁰ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/39.

podkresové hudby. Výběr zpráv a rozhovor následně odděluje další, tentokrát odlišný hudební předěl. Na konci pořadu se opět objeví úvodní znělka, která se *„používá, aby byl (podcast, pozn. aut.) rozeznatelný a měl ten svůj vlastní obal. Občas, když má Robert – editor, střihač náladu, tak si hraje s různými zvuky někde v průběhu pořadu,“* dodává Jan Kordovský. Podle něj je však pořad zpravodajský a vyráběný narychlo, větší práce se zvukem v něm tedy není potřeba.¹⁸¹

Týdeník Respekt používá podle Hany Řičicové dva druhy sound designu – *„jeden vytvářel teď Vinylou oceněný hudebník Oliver Torr, takový ten klidnější a pozvolnější, který používáme běžně, to je náš nejstarší sound design a potom při sněmovních volbách loni v říjnu jsme požádali hudebnici Natálii Plevákovou, aby nám vytvořila trochu radikálnější sound design, a ten používáme u politických témat.“* Dále používané zvuky dělí na začáteční, předěly, podkresy a závěrečné. Autorka je používá jak k dokreslení atmosféry, tak k odlišení se od jiných podcastů. Kromě těchto autorských zvuků jsou v Týdeníku Respekt používány zvukové výstřižky z dostupných archivů, které se vážou k probírané události.¹⁸²

Filip Titlbach pracuje se zvukem podle citu, *„kde mám dojem, že si nějaká část zaslouží podtrhnout, kde je nějaký důraz, kde chci dát vědět, že je důležité se nad něčím zamyslet,“* vysvětluje. Během komplikovanějších pasáží používá také často ticho nebo dojezdy různých skladeb, aby poskytl posluchači *„možnost nechat si to v hlavě dohrát a pochopil, co se mu vlastně řeklo.“* Kromě těchto narativních forem audia obsahuje podcast hudební předěly a také stálou hudební znělku, která zazní na začátku a na konci podcastu.¹⁸³

Nejvíce ze všech vybraných podcastů pracovala se sound designem Vinohradská 12. Tomuto tématu byla dokonce věnovaná samostatná epizoda ke dvouletému výročí vzniku podcastu, ve které byl rozhovor veden s autorem sound designů a hudebníkem Martinem Hůlou. Kromě úvodní a závěrečné znělky se v epizodách objevovaly nejčastěji zvukové ukázky z archivů nebo hudební podkresy. Hlavním pravidlem produkčního týmu bylo ale nepoužívat sound design manipulativním způsobem. *„Protože k tomu ta hudba může sklouznout a pro nás to byla dost alfa a omega toho našeho snažení s tím vším, co to*

¹⁸¹ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/41.

¹⁸² Rozhovor s Hanou Řičicovou – Příloha 4/31.

¹⁸³ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/22.

přinášelo. Protože to je dost neprobádané pole, co se týče třeba rozhlasového zpravodajství lomeno publicistiky,“ uvádí Lenka Kabrhelová. Podle jejich slov bylo hlavním cílem zakomponovat hudbu jako součást vyprávění a využít ji jako doplněk, který děj posouval, avšak rozhodně ne zkresloval nebo nemanipuloval.¹⁸⁴

6.4.4 Finální podoba epizody a publikace

Finální podobu nabírá Ranní Brífink poté, co jej editor-stříhač obvykle během večera den před publikací sestříhá a doplní a svou autorskou část. Podcast je publikován kolem sedmé hodiny ranní a skládá se z komentářového úvodu moderátora, jeho výběru zpráv, jednoho až dvou rozhovorů, výběru zpráv ze světa, které vybírá i namlouvá editor-stříhač a závěrečného slova moderátora.¹⁸⁵ Kromě webových stránek Hospodářských novin je podcast dostupný na Spotify, Apple Podcasts, na Sound Cloudu, na webu ceskepodcasty.cz, Youradio Talk, iHeart, Google Podcasts a dalších.

Týdeník Respekt vychází každé pondělí okolo 18. hodiny poté, co jej autorka sestříhá a poskládá do finální podoby. Ta je složena z úvodního pozdravu a kontextu, rozhovoru na dané téma a autorčina závěru. Stejně jako Ranní Brífink lze podcast najít na webových stránkách média, tedy Respektu, přes RSS kód se poté obsah propíše do všech podcastových platforem.¹⁸⁶

Podcast Vinohradská 12 byl vždy složen z úvodu, ve kterém moderátorka nastínila kontext problematiky, dále z jednoho, případně dvou rozhovorů a na konci standardizovaného závěru. Vinohradská 12 vycházela vždy v 6 hodin ráno ve všech podcastových aplikacích a také na stránkách iROZHLASU, se začátkem pandemie koronaviru byla také vysílána na stanici Českého rozhlasu Plus.¹⁸⁷

Studio N vychází každý pátek ve 12:00 *„na maximu toho, co jde, takže na podcasty.cz, na Seznam Zprávách, na Apple podcasts, na Spotify, Overcast a všech alternativních přehrávačích, co existují,*“ uvádí Jan Kordovský.¹⁸⁸ Finální podoba podcastu je sestavena

¹⁸⁴ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/32.

¹⁸⁵ Rozhovor s Janou Klímovou – Příloha 5/36, 37.

¹⁸⁶ Rozhovor s Hanou Řiřicovou – Příloha 4/24, 36.

¹⁸⁷ Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou, Příloha 1/33.

¹⁸⁸ Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou, Příloha 6/43, 44.

z autorova úvodního slova, přehledu vybraných zpráv, hlavního rozhovoru, zakončení epizody a „náhodného faktu na konec“.

Pokud je pořad Ptám se já vysílán živě, je zveřejněn na webových stránkách Seznam Zpráv ve 13 hodin. V podcastové podobě je následně publikován nejpozději v 16 hodin, pokud je epizoda dokončená dříve, dříve se i zveřejní, „*nečekáme do těch čtyř,*“ doplňuje Eliška Dokulilová.¹⁸⁹ Stejně jako předchozí podcasty je i Ptám se já publikováno na všech dostupných podcastových platformách a poté na webových stránkách Seznam Zpráv, kde je pořad obvykle dostupný jak ve video, tak audio formátu. Finální podoba podcastové formy obsahuje úvodní off-record otázku (netýkající se hlavního tématu rozhovoru), dialog mezi moderátorkou a editorkou, který nastiňuje kontext dané problematiky, hlavní rozhovor a následně závěrečné slovo moderátorky.

Studio N otevírá Filip Titlbach vždy stejnými slovy oznamujícími den v týdnu, datum, své jméno a název podcastu. Dále společně s krátkým kontextem představí téma epizody, kterému se poté věnuje v hlavním rozhovoru a po kterém následuje výběr zpráv. Specifikem Studia N je Titlbachův pravidelný odlehčující prvek v podobě jízlivé poznámky, kterou na konci epizody krátce komentuje nějakou aktualitu nebo postřeh. Studio N vychází každý všední den v odpoledních hodinách, jelikož je však pro autora důležitá aktuálnost, je podcast zveřejněn ve chvíli, kdy je zcela hotový. „*Někdy vyjde ve tři, někdy vyjde až v pět, většinou kolem té třetí, čtvrté, páté. (...) Ale stane se, že vyjde v sedm, že vyjde v jedenáct ráno, ale rozhodně ho nesusíme,*“ doplňuje Titlbach. Podcast opět kromě webových stránek Deníku N vychází v různých podcastových aplikacích. „*Kdekoliv se dá podcast distribuovat, tak tam by měl být,*“ uzavírá.¹⁹⁰

¹⁸⁹ Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou – Příloha 3/34, 35.

¹⁹⁰ Rozhovor s Filipem Titlbachem, Příloha 2/24, 25.

7 Závěr

Andrew J. Bottomley, jeden z předních teoretiků zabývajících se podcasty, upozorňuje v kapitole s názvem Podcast Archeology knihy *Saving New Sounds* na problematiku zkoumání raných audioblogů a později i podcastů, které na rozdíl od tradičních rozhlasových pořadů nebyly uchovávány ve zvukové nebo alespoň písemné podobě knihovnami, archivy či regulačními orgány.¹⁹¹ Je poměrně nepravděpodobné, že by i v dnešní době nebyly profesionálně vznikající digitální audio obsahy archivovány a zálohovány mimo internetová úložiště, i přesto jsem však považovala za vhodné aktuální stav zpravodajských podcastů zmapovat a zaznamenat.

Právě poskytnutí uceleného popisu vybraných českých podcastů se zpravodajským obsahem bylo hlavním cílem této práce, který byl naplněn pomocí realizace šesti rozhovorů s jejich tvůrci. Zachycení aktuálního stavu výšeče této specifické části mediálního trhu může sloužit jako odrazový můstek pro další podrobnější nebo specifitější výzkumy. Podrobné výpovědi autorů nasycené zkušenostmi mohou nabídnout také drahocenné informace a rady pro případné tvůrce nových zpravodajských podcastů, pro které mladý etabloující se trh skýtá bezesporu dostatek prostoru.

Dílčím cílům se následně věnovaly podkapitoly praktické části. Většina respondentů se shodlo na tom, že hlavním důvodem vzniku jejich podcastů bylo reflektování světových trendů a snaha doplnit portfolio daného média o nový formát. Autoři Studia N a Ranního Brífinku uvedli také jako jeden z důvodů rozšíření povědomí o časopise a redaktorech, nebo využití nového nosiče jako způsobu upoutávky k placenému obsahu. Pro tvůrkyně pořadu Ptám se já to bylo poté zaplnění díry na trhu, jelikož podcastů věnujících se hard talku je obecně na českém trhu mizivý počet.

Složení týmu, který se podílí na vzniku podcastů je různé, nikdy však nepřevyšuje počet čtyř osob. V případě podcastů Studio N a Týdeník Respekt je tvorba pořadu v rukou pouze jedné osoby, tedy moderátora, u Ranního Brífinku se do procesu přidává editor a střihač v jedné osobě. Na výrobě dalších tří podcastů se poté podílí vždy moderátor, editor, střihač a u Vinohradské 12 přibývá ještě rešeršista. Publikem, na které podcasty cílí jsou obvykle

¹⁹¹ BOTTOMLEY, Andrew J. Podcast Archeology: Researching Proto-Podcasts and Early Born-Digital Audio Formats. In: J. W. Morris & E. Hoyt (Eds.), *Saving New Sounds: Podcast Preservation and Historiography*. University of Michigan Press, 2021, s. 29–50. ISBN: 978-0-472-90124-1.

online konzumenti zpravodajských pořadů se zájmem o své okolí a světové dění. Většina reálných příjemců se však skládá z mladší části společnosti. Kromě Vinohradské 12, která je vzhledem ke své veřejnoprávní povaze financována z koncesionářských poplatků, plynou finance k produkci podcastů z redakčního rozpočtu, v případě Studia N a Ranního Brífinku také z reklamy. Všechny vybrané podcasty mají nejvyšší poslechovosti na svém vlastním webu, na Spotify nebo na Apple podcasts.

Tři z vybraných podcastů, konkrétně Studio N, Stopáž a Ranní brífink obsahují v každé epizodě také výčet aktuálních událostí. Klíčem pro zařazení zprávy do pořadu je právě aktuálnost, relevance k danému podcastu a základní zpravodajské hodnoty. Stejný přístup aplikují tvůrci také pro výběr hlavního tématu epizody, kde pro všechny podcasty byla jako důležitá uvedena aktuálnost a relevance. Respondent je poté volen primárně z redakce daného média, případně je zván odborník z jiné instituce. Výjimkou je poté podcast Ptám se já, jehož primárními hosty jsou lidé v exekutivních rolích aneb decision makeři.

S výjimkou Filipa Titlbacha z podcastu Studio N, který na přípravu rozhovoru neklade příliš velký důraz, si všichni moderátoři vypracovávají pečlivé rešerše. Stejně tak je to u přípravy otázek, kdy kromě Titlbacha, který si spíše tvoří myšlenkovou mapu rozhovoru, si moderátoři připravují okruhy i konkrétní otázky. Ty však během vedení rozhovoru nejsou dogmaticky dodržovány. Nejdůležitější pro přípravu rozhovoru je podle respondentů pečlivá rešerše, výběr správného hosta, jasné zacílení rozhovoru a také autenticita.

Všechny podcasty byly původně nahrávány v redakčních studiích, během pandemie se však musely naučit pracovat pomocí vzdáleného připojení. Žádný z podcastů nemá stanovený pevný natáčecí čas, ten je obvykle na domluvě s respondentem. Několik epizod Vinohradské 12 bylo natáčeno také v exteriéru, kdežto značná část pořadu Ptám se já je primárně vysílána živě. Kromě podcastu Ptám se já, který ze své povahy obvykle respondenty během rozhovoru konfrontuje, se moderátoři snaží hostům do výpovědi příliš nezasahovat. V případě potřeby rozhovor pouze stáčí stanoveným směrem a výrazně jej ani neomezují časově. Jako nejdůležitější na realizovaném rozhovoru shledávají respondenti prezentaci nových informací společně s uceleným kontextem, dobrání se k něčemu zajímavému, dobrání se k jádru problému a také to, když rozhovor dokáže vygradovat a má ucelenou podobu.

Vzhledem k tomu, že podcast jako takový nemá na rozdíl od lineárního vysílání časové omezení, necílí většina tvůrců na konkrétní stopáž, epizody se však obvykle pohybují

v stabilním časovém rozpětí. Tvůrci nejkratšího z uvedených podcastů – Ranního brífinku – natáčejí rozhovory o délce pět až sedm minut tak, aby se poté nemusely významně stříhat. Kromě podcastu Ptám se já, do jehož rozhovorů se žádným způsobem nezasahuje, bývají ostatní podcasty méně či více sestříhány a svou délkou obvykle oscilují kolem dvaceti pěti minut. Žádný ze sestříhaných rozhovorů není odesílán k autorizaci, u audio formátu se nejedná o obvyklou praxi. Všechny podcasty pracují také méně či více se zvukovými doplňky, většinou v podobě stálých znělek, zvukových podkresů a předělů. O něco více sound designu lze poté najít ve Vinohradské 12 a Studiu N, kteří pracují také s tichem, převzatou, případně autorskou hudbou a také zvukovými ukázkami z archivů.

9 Seznam použité literatury

ARCENEUX, Noah. Sound Streams: A Cultural History of Radio-Internet. *Convergence. Journal of Radio & Audio Media* [online]. 2021, 28(2), 189–192 [cit. 29.1.2022]. DOI: 10.1080/19376529.2021.1905928. Dostupné z: <http://bitly.ws/ocLh>.

BERRY, Richard. Will the iPod Kill the Radio Star? Profiling Podcasting as Radio. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies* [online]. 2006, 12, 143–162 [cit. 18.1.2022]. ISSN 1748-7382. Dostupné z: <http://bitly.ws/nTU9>.

BONINI, Tiziano. The „Second age“ of Podcasting: reframing Podcasting as a New Digital Mass Medium. *Quaderns del CAC* [online]. 2015, 41/18, 21–30 [cit. 24.1.2022]. ISSN: 2014-2242. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5tl>.

BOTTOMLEY, Andrew J. Podcast Archeology: Researching Proto-Podcasts and Early Born-Digital Audio Formats. In: J. W. Morris & E. Hoyt (Eds.), *Saving New Sounds: Podcast Preservation and Historiography*. University of Michigan Press, 2021, s. 29–50. ISBN: 978-0-472-90124-1.

BURTON, G., JIRÁK, J. *Úvod do studia médií*. Brno: BARRISTER & PRINCIPAL, 2001. ISBN 80-85947-67-6.

CROFTS, S., DILLEY, J., FOX, M., RETSEMA, A., WILLIAMS, B. Podcasting: A new technology in search of viable business models. *First Monday* [online]. 2005, 10(9) [cit. 24.1.2022]. DOI: 10.5210/fm.v10i9.1273. Dostupné z: <http://bitly.ws/o78y>.

HANSEN, Samuel. The Feed Is the Thing: How RSS Defined PodcastRE and Why Podcasts May Need to Move On. In: *Saving New Sounds. Podcast Preservation and Historiography* [online]. Michigan: University of Michigan Press, 2021, 195–207. DOI: 10.3998/mpub.11435021. Dostupné z: <http://bitly.ws/odk2>.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN: 80-7367-0402.

KLEEMANS, M., SCHAAP, G., SUIJKERBUIJK, M. Getting Youngsters Hooked on News. *Journalism Studies* [online]. 2018, 19(14), 2108–2125, s. 2 [cit. 22.3.2022]. DOI: 10.1080/1461670X.2017.1324316. Dostupné z: <http://bitly.ws/ps3o>.

MARKMAN, K., SAWYER, C. Why pod? Further Explorations of the Motivations of Independent Podcasting. *Journal of Radio & Audio Media* [online]. 2014, 21/1, 20–35 [cit. 25.1.2022]. DOI: 10.1080/19376529.2014.891211. Dostupné z: <http://bitly.ws/o7af>.

NEWMAN, Nic and Nathan GALLO. News Podcasts and the Opportunities for Publishers. *Digital News Resport* [online]. 2019 [cit. 22.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/ps8X>.

NYRE, L., ALA-FOSSI, M. The Next Generation Platform: Comparing Audience Registration nad Participation in Digital Sound Media. *Journal of Radio & Audio Media* [online]. 2008, 15(1), 41–48 [cit. 25.1.2022]. DOI: 10.1080/19376520801978142. Dostupné z: <http://bitly.ws/o78m>.

OSVALDOVÁ, Barbora. Zpravodajství a publicistika. In: *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2020, 15–16. ISBN 978-80-246-4612-1.

OSVALDOVÁ, Barbora. Zpravodajství. In: *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2020, 22–24. ISBN 978-80-246-4612-1.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN: 978-247-9641-3.

SILVERMAN, David. *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*. London: Sage, 2001. ISBN 0-761-96865-2.

SPIPKER, H. S., COLBJOPØRSEN, T. The dimensions of streaming: toward a typology of an evolving concept. *Media, Culture & Society* [online]. 2020, 42(7–8), 1210–1225 [cit. 30.1.2022]. DOI: 10.1177/0163443720904587. Dostupné z: <http://bitly.ws/odo5>.

TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ, M. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN: 978-80-7367-683-4.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

Elektronické zdroje

About Feedspot Lists and Ranking. *Feedspot* [online]. © 2022 Feedspot, 21.10.2021 [cit. 31.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/oehM>.

Co je to Postprodukce? IT Slovník.cz [online]. It-slovník.cz [cit. 8.4.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/q8S4>.

Crowdfunding. *Cambridge Dictionary* [online]. Dictionary.cambridge.org [cit. 8.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/q6yZ>.

Český rozhlas představuje nový tým Vinohradské 12 v čele s Matějem Skalickým. *Digitální rádio* [online]. Praha: digital.rozhlas.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pGwp>.

Disruptive technology. *Collins Dictionaries* [online]. Collinsdictionary.com [cit. 9.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/q6zr>.

GALTUNG, J., RUGE, M. H. The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research* [online]. 1965, 64–91, 2(1). Dostupné z: <http://bitly.ws/qtqb>.

HARTLEY, John. *Understanding news*. New York: Methuen, 1982, s. 75–77. ISBN: 0-415-03933-9.

Hezitační zvuk. CzechEncy – *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Czechency.org [cit. 25.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/q6zF>.

CHAFIN, Chris. *Since 2004, This Small Team Has Been Crushing The Podcasting Competition*. Fast Company [online]. 2015 [cit. 25.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/o6SB>.

KISS, Jemima. *Telegraph launches audio news feed*. Journalism.co.uk [online]. 2005 [cit. 24.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/o5wH>.

Lenka Kabrhelová a tým Vinohradské 12 přechází z Českého rozhlasu do Seznam Zpráv. *Lupa.cz* [online]. Praha: lupa.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pGwx>.

O pořadu Podcast Vinohradská 12. *Český rozhlas Plus* [online]. Praha: plus.rozhlas.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pGwx>.

Podcast Ptám se já. *Seznam Zprávy* [online]. Seznamzpravy.cz [cit. 15.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pHmk>.

Podcast Stopáž. *Seznam Zprávy* [online]. Praha: Seznam.cz [cit. 14.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pi5D>.

Podcast Studio N. *Deník N* [online]. Praha: Denikn.cz [15.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pGH4>.

Podcatcher. *Backtracks* [online]. Backtracks.fm [cit. 10.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/q6yG>.

POTÁČEK, Jiří. Server. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003 [cit. 30.1.2022]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000060&local_base=KTD.

Ranní Brífink. *České podcasty* [online]. Česképodcasty.cz [cit. 17.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/pH6y>.

Re-start podcastu. *Respekt* [online audio]. Respekt.cz [cit. 13.3.2022]. Dostupné: <http://bitly.ws/pHhE>.

The Podcast Consumer 2019. *Edison Research* [online]. Somerville: Edison Research [cit. 30.1.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/odtc>.

Vinohradská 12. *iROZHLAS* [online]. Praha: irozhlas.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/vinohradska12>.

Výzkum. Podcast roku [online]. Praha: Active radio a.s., [cit. 17.1.2021]. Dostupné z: <https://www.podcastroku.cz/#vyzkum>.

WALKER, Mason. Nearly a quarter of Americans get news from podcasts. *Pew Research Center* [online]. 15.2.2022 [cit. 22.3.2022]. Dostupné z: <http://bitly.ws/prYk>.

10 Přílohy

Seznam příloh:

Příloha 1 – Rozhovor s Lenkou Kabrhelovou a Barborou Sochorovou

Příloha 2 – Rozhovor s Filipem Titlbachem

Příloha 3 – Rozhovor s Marií Bastlovou a Eliškou Dokulilovou

Příloha 4 – Rozhovor s Hanou Řičicovou

Příloha 5 – Rozhovor s Janou Klímovou

Příloha 6 – Rozhovor s Janem Kordovským a Hanou Němečkovou